JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. Zaturdag, 18 December. N°. 101.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*......... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

Door de bestaande behoeften aan kleine Recepissen, worden HH. ABONNÉ'S, beleefdelijk attent gemaakt, dat de *abonnements-gelden* voor den JAVA-BODE, des verkiezende voor het geheele jaar kunnen worden overgemaakt.

De Administrateur,
H. M. VAN DORP.

Civiel Departement,

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte aan den ambtenaar op wachtgeld W. F. van Raemdonck, laatst letterzetter der 1ste klasse bij 'slands drukkerij te Batavia

Benoemd:

Tot assistent-resident van Soemedang en Soekapoera (residentie Preanger Regentschappen). de assistent-resident van Panaroekan (Bezoeki) W. A. Jullinghans.

Tot assistent-resident van Panaroekan (Bezoeki), de controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures J. A. L. Steijn Parvé.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie J C. Romswinckel.

Eervol, uit de betrekking van opziener over de vuurvaste steenfabriek te Kebraon (Soerabaija), de gewezen artillerie- werkman J. A. Uljee.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den officier van gezondheid der tweede klasse J. F. Gijsbers.

Buiten Werking Gesteld:

Het besluit, waarbij de generaal-majoor E. C. C. Steinmetz, adjudant des Konings in buitengewone dienst, met de waarneming van het commandement der tweede militaire afdeeling op Java is belast.

Benoemd:

Tot chef van de troepen, bestemd voor de expeditie tegen Boni, de generaal-majoor E. C. C. Steinmetz, adjudant des Konings in buitengewone dienst

Bestemd:

Tot tweeden commandant, tevens chef van den staf, der troepen, bestemd voor de expeditie tegen Boni, de kolonel der infanterie J. A. Waleson.

Belast:

Met de waarneming van het commandement der tweede militaire afdeeling op Java, de kolonel der infanterie A. J. Andresen, adjudant des Konings in buitengewone dienst.

Bevorderd:

BIJ DE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot dirigerende officieren van gezondheid der tweede klasse, de officieren van gezondheid der eerste klasse J. Hartzfeld, thans met verlof naar Nederland en L. Lindman.

Tot officieren van gezondheid der tweede klasse, de officieren van gezondheid der derde klasse H. Gildemeister en P. J. 't Hooft.

Goedgekeurd:

Dat door het Militaire Departement,

Zijn Geplaatst:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Bij het 4de bataillon, de eerste luitenant L. G. T. R. W. C. van den Berg, laatstelijk op non-activiteit.

Bij het 10de bataillon. de eerste luitenant S. Meijers, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant P. A. Janssen, onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het 15de bataillon, de kapitein J. W. C. Kern, van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de tweede luitenant jonkh. H. Bowier, onlangs uit Nederland aangekomen.

Zijn Overgeplaatst:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Bij het 7de bataillon, de eerste luitenant J. D. E. F. Thijs, van het 10de bataillon.

Bij het 8ste bataillon (Kedongkebo), de eerste luitenant H. B. F. Engel, van het 5de bataillon.

Bij het 10de bataillon, de kapitein G. J. Muller, van het 11de en de eerste luitenant G. Bakker, van het 7de bataillon.

Bij het 11de bataillon, de kapitein P. J. L. von Sternbach, van het 10de bataillon.

Bij het 12de bataillon, de 2de luitenant D. H. Prinsen, van het 10de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant W. J. L. Schmidt, van het garniezoens-bataillon te Palembang.

Bij het 17 bataillon, de kapitein J. B. A. Brumsteede en de 2de luitenant A. P. W. Meis, beiden van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust.

Als kapitein-instructeur bij de normaal schietschool te Meester-Cornelis, de kapitein A. de Veer de Rochemont, van het 12de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling, de kapitein W. Beijerinck, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling, en de tweede luitenant W. H. A. Mickler, van het 3de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de kapitein A. van den Hurk, van het 17de en de eerste luitenant W. J. Andriesse, van het 15de bataillon.

Bij het garnizoens bataillon te Palembang, de tweede luitenant G. N. de Haan, van het twaalfde bataillon.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in December, den 26sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 25sten December aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat door den resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, op een nader door dien hoofdambtenaar te bepalen dag, te Banjermassing, overeenkomstig het bij staatsblad 1829 no. 67 opgenomen reglement, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, voor den overvoer naar Makasser, gedurende de eerste maanden van 1859, van 530 ton steenkolen, op de gewone voorwaarden.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat voor den overvoer van Decima naar Batavia, van de in Japan nog aanwezige goederen, afkomstig van den voormaligen gouvernements handel, benoodigd is eene scheepsruimte van cc. 1000 lasten.

Eigenaren of agenten van schepen, die genegen mogten zijn hunne schepen naar Japan te zenden, onder toezegging eener geheele of gedeeltelijke aanvulling hunner retourladingen met gouvernements goederen, voor zoover de aanwezige voorraad dit zal toelaten en tegen eene vracht van *f* 60 per last, kunnen zich, ter bekoming dier toezegging, bij behoorlijk gezegeld geschrift tot den directeur voornoemd wenden.

De resident van Madura brengt bij deze ter kennisse van belanghebbenden, dat de, op het vroeger regentschap Pamakassan gerust hebbende, verpligting om in dienst reizende personen gratis te herbergen en te voeden, is komen te vervallen. Voor in dienst reizende personen is thans een verblijf ingerigt, alwaar tegen betaling, volgens een door hem gearresteerd tarief, in herberging en voeding zal worden voorzien.

VENDUTIEN.

Op Maandag. den 20 December, voor een huis op Goenoeng-Sari, door *Abeelen, Dennison en co.*

en

Door *Haager en Schuurman*, ten overstaan van den notaris J. J. *Rijnssen*, in het locaal der Beurs, à 1¼ pCt. vendusalaris.

Op Dingsdag, den 21 December, wegens vertrek naar Bencoelen, voor het woonhuis van den heer *H. Schouten*, op Molenvliet.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Woensdag, den 22 December, voor de pakhuizen van *C. Bahre & G. Kinder*, door *Cassalette & Co.*

Op Donderdag, den 23 December, voor het woonhuis van den heer *A. Poublon*, op Goenoeng-Sari, door *Cassalette & Co.*

en

Voor het commissiehuis van Gebrs. *Roselje & Co.*

Op Vrijdag, den 24 December, wegens vertrek, ten huize van den heer *J. C. W.* baron *van Heeckeren tot Waliën*, op den weg naar Menting, bij Parapattan, door *John Pryce & Co.*

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Batavia, van wijlen den heer *Jabez Linton.*

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen de chinezen *Djiem Jamseeng* en *Kie Soepoe.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 14 tot en met den 17 December 1858.

MARINE HOTEL. J. Goedkoop, van de Reede. — Croes, van Idem. — M. C. J. de Rotte, van Idem. — F. Mellema, van Nederland. — E. Wichman, van Batavia. — G. Roijer, van Onrust. — W. F. Meijer, van de Reede. — P Flens Jr., van Pamanoekan.

HOTEL WILLEM II. Schreuders, van Samarang. — Luijker, van de Reede. — Bruggeman, van Borneo. — Thieme, van Idem. — Lammers, van Idem. — Mulder, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. R. A. Scott, van Anjer.

JAVA HOTEL. H. Sneding en Echtgenoot, van Depok. — Bitia Commis, van Idem. — J. Kruijt, van Idem. — van Meeverden, van Ommelanden. — J. Q. Bos, van de Reede. — H. Engelsman en Familie, van Rotterdam. — C. van der Burg, van de Reede.

Vertrekkende Personen.

F. W. F. Scholl.

Advertentiën.

Bevallen van een' ZOON, *C. Doorman, van Thiel.*
WILLEM 1, 26 *November* 1858. (5710)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *J. A. W. Sieburgh, Potter.*
ARDJOWINANGON, 8 *December* 1858. (5708

Bevallen van eene DOCHTER, de echtgenoote van
A. A. SLUYTER.
TOELOENG AGOENG, 29 *November* 1858. (3731)

Bevallen van een' ZOON, *W. J. van Troostenburg de Bruijn. — Ohl.*
REMBANG, 7 *December* 1858. (3777)

Bevallen van een' ZOON, *A. M. L. Brocx*, geboren *Briët.*
TJILATJAP, den 8 *December* 1858. (3722)

Bevallen van e neu ZOON, *J. M. Cordesius*, geboren Dornseiff.
INDRAMAIJOE, 12 *December* 1858. (3776)

Voorspoedig bevallen van een' welgeschapen ZOON, de Echtgenoote van
J. WINTER.
BATAVIA *den* 18 *December* 1858. (5790)

Na eene allergelukkigste echtverbindtenis van meer dan 41 Jaren, werd mij op den 15 dezer door den dood ontrukt, mijne veel geliefde echtgenoote Jonkvrouwe *M. C. W. L. Holmberg de Beckfelt*, in den ouderdom van ruim 78 Jaren.
H. W. GESELSCHAP.
Eenige kennisgave. (3768)

VENDUTIE

op Maandag den 20 December 1858,
voor een huis op **Goenong Saharie**, tegen over de Komedie, door
Abeelen, Dennison & Co.,
van eenen kleinen doch netten inboedel, fraaije Bloemen in potten op Etagères, eene weinig gebruikte Toerwagen, (Milord) Bendie's, goed loopende Wagen en Bendiepaarden, 3 melkgevende Koeijen, enz., enz. (3787)

VENDUTIE

op Dingsdag den 21 December 1858,
voor het woonhuis van den Heer **H. Schouten,** naast den Heer **Oelrichs,** op het Molenvliet.
Wegens vertrek naar Bencoelen:
van Kasten, Stoelen, Tafels, Lampen, Spiegels, Schilderijen, eene zoo goed als nieuwe Bendie, Wagen- en Bendiepaarden.
(3740 ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Op DINGSDAG den 21 December 1858,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
à 4 pCt. Vendu-salaris.

Van een groot factuur Engelsche goederen aangebragt per **Electra,** bestaande uit: eene aanzienlijke partij **Fraaije Gravures** en **Platen** in lijsten, Engelsche **Rijtuigveeren** van **4** en **5** bladen met **Assen, Rijtuiglaantaarns, 2** fraaije **dubbelloop Buksen** met waarlooze **Hagelloopen** en **2** paar fraaije **Revolver Pistolen**, alles in kistjes met toebehooren, **Pleeten lepels** en **Vorken, Tafelmessen** in kistjes. **Teeken-, Passer-** en **Verwdoozen, Naalden, Horologieveeren,** dito **Sleutels** en **Glazen, Waslucifers, Meubelspijkertjes, Rottenvallen;** verder:

Muzijk-, Teeken- en **Schrijfpapier**, Copij-boeken, heeren- en Damesnécessaires, Inktkokers, Potlooden, Penhouders, Trictrac-, Dam- en Schaakborden, fraaije **Bagatelletafels,** beste **Brandwaarborg Kassiers trommels** en **Brandwaarborgkisten,** van 20 tot 30 dm., diverse Timmansgereedschap, als: Zagen, Booren, Vijlen, Nijptangen, Dissels, enz.

een groote partij
KINDERSPEELGOED, ENZ., ENZ.
Alles van heden af te bezigtigen.
BATAVIA, 15 December 1858. (3747)

VEILING

Op MAANDAG 20 December 1858,

DES VOORMIDDAGS TEN $9^1/_2$ URE,

IN HET LOKAAL DER BEURS,

DOOR

HAAGER & SCHUURMAN,

VAN

2549 kisten **Boomwas.**
300 » **Sakky.**
150 » **Kaarsen.**
150 » **Soya.**
6000 stuks **Bezems.**
10 kisten **Sigaren-Zakjes.**
20 kistjes **Tandpoeder.**
756 zakken **Tarwe.**

Zijnde regtstreeksche aanvoer van Japan per de Nederlandsche schepen *Zeevaart* en *Cornelia Hendrika*, liggende gedeeltelijk in Etrepôt en gedeeltelijk in consumptie.

Voorts van

1300 kisten **Boomwas** en
165 balies **Kamfer**,

thans nog aan boord van het Nederlandsch schip *Cornelia Hendrika*, liggende hier ter reede, leverbaar in Entrepôt.

VEILCONDITIEN.

1°. De verkoop geschiedt bij kavelingen, als bij notitie is bekend gesteld.

2°. De Goederen worden verkocht in Entrepôt dan wel in consumptie, naar mate die opgeslagen liggen; voorts voetstoots, zonder actie of rafactie, zoo goed en kwaad, als dezelve door de koopers gezien of niet gezien zijn.

3°. De veilingskosten (vendu-salaris) ad $1^1/_4$ %, benevens 1°/₀₀ voor de armen, komen ten laste van de koopers.

4°. Voor de in ontvangstname wordt toegestaan eene termijn van ééne maand.

5°. De aflevering van het gekochte heeft plaats, na geheele voldoening van de koopschat en de ongelden.

6°. De betaling geschiedt ten Kantore van *Haager* & *Schuurman.*

7°. De na expiratie der sub No. 4 gestelde termijn en alzoo op 20 Januarij e. k. onafgehaald gebleven Goederen, blijven van af dien dag geheel voor rekening en risico der Koopers, zoowel wat betreft pakhuishuur, risico van brandschade, enz., enz.

8°. De verkoopers behouden aan zich het regt, de gekochte Goederen, welke eventueel twee maanden na den dag der veiling nog onafgehaald en onbetaald zijn gebleven, op nieuw voor rekening der koopers van zoodanige kavelingen, in publieke vendutie te verkoopen, voor welke bemoeijing 5% in rekening zal worden gebragt.

9°. De goederen worden van af den 15den December e. k. ter bezigtiging gesteld van Belanghebbenden, in 's lands Entrepôt, dan wel in het pakhuis van *Haager & Schuurman*.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3757)

VENDUTIE

Op het land SOEDIMARA, nabij BATAVIA

Op Maandag, den 27sten December 1858,

wegens vertrek,

ten huize van den Heer L. N. VAN MEEVERDEN

aldaar.

Van Koebeesten, van Eur. en Beng. ras, waaronder melkgevende en 2 groote Beng. Stieren, Karbouwen, Schapen, Herten, Paarden, Ezels, Wagens, Tuigen, Zadels, nieuwe Gedogangs voor 1 en 2 Paarden, Landbouw-, Steenbakkerij-, Timmermans- en Stalgereedschappen, Padi, Wanmolens, Giling'ans, Monjets, Karren, een compleete Olieslagerij met de noodige Olievaten en Kwalies, groote Indigo en Rijstvaten, Rijst- en Geldkisten, IJzerwerken, Roskammen, Geweren, Kruid, Hagel, Bloemen in potten, waaronder mooije Melatti Gambiers en Vanilleplanten, Dranken;

voorts:

Het Meubilair, een bijna levensgroote gekleede Eur. Pop en verdere Inboedel.

Deze goederen kunnen desverkiezende pr. prauwen vervoerd worden. (3755)

Derde en laatste Veiling van

Japansche Goederen,

Op Dingsdag, den 28sten December 1858.

door de Ondergeteekenden

In het locaal der **Japansche Toko,**

van de aldaar nog aanwezige Restanten, bestaande hoofdzakelijk uit:

divers **Lakwerk, Schutsels, Bladjes, Porceleinen Koppen en Schotels, Vazen, etc.**

à tout prix en bij kleine kavelingen.

Daags te voren te bezigtigen.

3797) GEBRS. ROSELJE EN Co.

Op de VENDUTIE

van Dingsdag den 21sten December 1858,

zullen nog worden verkocht

3 BALEN BESCHADIGDE GINGHAMS.

(3793) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

Op Woensdag 22 December 1958,

voor de woning van wijlen den officier van Gezondheid **LEITZ**, in de Gang-Kwini, voorbij het Hospitaal, door

B. J. LEON,

van divers **Meubilair, Kasten, Stoelen, Banken, Hang- en Tafellampen,** een partij geneeskundige **Werken**, drie kisten **Kleedingstukken,** zoo goed als nieuw, enz. enz. (3738)

HOUT-VENDUTIE

Op Woensdag den 29 December 1858,

op het Heemradenplein door

John Pryce en Co.,

van

GROOTE DJATTIEHOUTEN BALKEN

en Doodkistplanken.

(3749)

VENDUTIE

Op Donderdag den 23 December 1858,

voor het woonhuis van den heer

A. POUBLON *op Goenoeng Saharie,*

door

CASSALETTE & C°.

Van eenen goed onderhouden inboedel, als: Spiegels, Schilderijen, Tafels, Banken, Stoelen, Kasten, enz. enz.

Hang- en Tafellampen, Kristal- en Glaswerk, Porcelein werk, een prachtig Pleeten-Theeservies, enz. enz.

verder

3 Boormachines, 1 Draaibank, Smidsgereedschappen, enz. (3750)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 24 December 1858,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & CO.,

OP DE GROOTE RIVIER bij de Boom,

tegen 4 pCt. Vendu-salaris,

van eene partij **RUWE DRILL, CHITZEN,** enz., 14 balen **roode GARENS, Engelsche ZADELS, 100** donzijn **BITTER, 50** kelders **LIJNOLIJ,**

26 pic. Tjikoppa KOFFIJ,

Een WINDAS ex Calypso; en

ten Elf Uren:

ZES AANDEELEN IEDER GROOT *f* 2,500,—

In de commanditaire Vennootschap ter Exploitatie van Stoomvaart in den Nederlandschen Archipel, alhier gevestigd onder de directie van den heer *W. Cores de Vries.*

Drie Aandeelen in de Javasche Bank.

(3788

OP VRIJDAG DEN 31 DECEMBER 1858.

zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen de ondervolgende

AANDEELEN

als:

30 aandeelen	in de *Maatschappij ter bevordering van Mijn-ontginningen in Nederl. Indie.*	
10	»	in de *Ned. Ind. Escompto Maatschappij.*
20	»	in de *Bataviasche Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.*
20	»	in de *Ned. Ind. Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.*
18	»	*Negotiatie Loge de Ster in het Oosten.*
1	»	in het Etablissement te *Gadok.*

(3792) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie

Op Donderdag, 23 December 1858,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van kleine Spiegels en Schilderijen, Reis-Nécessaires, Schrijfbehoeften, Speelgoed, Etagère Voorwerpen, Zweepen, Bretels, Speelkaarten, Sonsmains, Lampkappen, Band, Postpapier, diverse Porcelein- en Bronswerk, fraai Glaswerk, als: Drinkglazen, Karaffen, Compottes, Champagne Roemers, etc.

KLOKKEN van diverse grootte,

25 paar TAFELLAMPEN,

1 porcelein Eetservies voor 6 personen,

100 VAATJES BOTER,

4 kisten à 50 blik JULIENNE,

Eene belangrijke partij PROVISIEN,

bestaande uit:

Soepen, Groenten, Bokkings, etc. in blik, **Geleiën, Zuren, Mostaard,**

Bij kleine kavelingen verkocht wordende,

39 barège Dameskleedjes,

Zijden en graslinnen Zakdoeken, Fiches, } *Chineesch fabricaat,*

EEN PARTIJTJE DIVERSE PARFUMERIEN.

(3785)

DAKPANNEN,

Eerste Soort.

Te bevragen bij

3775 J. BROWN.

VENDUTIE

Op Vrijdag, den 24 December 1858,

wegens vertrek:

ten huize van den HoogWelGeboren Heer *J. C. W. baron van Heeckeren tot Walien*, op den weg naar Menting bij Parapattan,

door **JOHN PRYCE & Co.,**

van een' **netten Inboedel, Glaswerk, Porcelein, enz.**; eene zoo goed als nieuwe zeven octaafs

PIANINO,

van **Berden,** die altijd orchesttoon gestaan heeft, niet zakt en weinig stemming behoeft; verder een

Orgue melodium et à Percussiores,

van **A. Rodolphe** te Parijs, (waarvan de soort aldaar op de laatste tentoonstelling is toegelaten) met 12 registers en een transpositie toestel, zwaar van toon, geschikt voor eene middelmatig groote kerk; een ruimen, solieden **Reiswagen,** een nieuwen **Kinderwagen** met **Paard** en **Tuig,** een nog ongebruikt fraai blaauw **Tafelservies** voor 24 personen, enz. enz.

3791)

Voortdurend Verkrijgbaar:

MANILA SIGAREN,

No. 1.— 2.— 3.— 4.— & 5.—

1857 & 1858

CORTADO & HAVANA,

LONDRES, REGALIA etc.

(3731) PLUMP & Co.

Van Londen ontvangen en pas uitgepakt:

EEN GROOT ASSORTIMENT

van zeer fraaije Toilet-spiegels met marmeren bladen, Dames Kleed-spiegels, Toilet-tafels met marmeren bladen, Electro pleeten Lepels en Vorken, Olie-, Azijn- en Zuur-stellen, Dames- en Heeren Zadels, Bendie- en Wagentuigen, gemonteerd met koper, pleet en effen; zwart Kap-Leder, Rijtuig-veeren van 3, 4, en 5 bladen, Patent-assen, Deur- en Hangsloten, Spijkers, Pennemessen, enz., enz.

ABEELEN, DENNISON EN Co.

Groote Rivier bij de Boom. (3741)

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, le 20 Decembre 1858.

Première représentation du neuvième mois de l'abonnement.

LES MONTÉNÉGRINS.

L'entrée des coulisses pendant les représentations et répétitions est expressément interdite.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
(3778) VAN KINSBERGEN.

Namens de Commissie, belast geweest met de regeling van het CONCERT ten voordeele der te **Djambi** verminkte Militairen, wordt aan Dames en Heeren Artisten van de **Fransche** Opera en aan al degenen die in dat CONCERT hebben medegewerkt de dankbetuiging der Commissie aangeboden, door

(3796) DE VASSIJ, *Kapitein.*

Le Sousigné a l'honneur au nom de la Commision qui a été chargée de l'arrangement du Concert, en faveur des blessés de **Djambi**, d'offrir les remerciments de cette commission aux Dames et Messieurs les Artistes du Théâtre Français à **Batavia**, qui ont bien voulu prêter leur concours à la reussite de la soirée qui a rapporté *f* 1630,50 au bénéfice des blessés.

(3795) DE VASSY, *Capitaine.*

☛ De ondergeteekende betuigd bij deze zijnen hartelijken dank, aan HH. kooplieden en ingezetenen van Batavia, zoomede aan HH. gezagvoerders van Nederlandsche schepen, voor hunne milde bijdragen tot leniging der hem getroffen hebbende rampen.

(3781) H. V. . . . . . r.

BATAVIA, 18 *December* 1858.

Op het Gezondheids Etablissement te

GADOK,

zijn thans weder eenige **Kamers vacant.**

J. A. MAY.

11 DECEMBER 1858. (3715)

Wederom ontvangen:

Fraaije Marmer bladen voor

GRAFZERKEN.

Als ook:

Massief marmeren Kruizen.

Ook beveelt zich de ondergeteekende verder aan tot het ***Graveren, in alle soorten van Steenen, als ook het Schilderen van uithangborden.***

(3784) T. B. IHNEN.

Verkrijgbaar:

Militaire Versierselen,

tevens alle soorten van

FRANJES, KOORDEN, KWASTEN, ZIJDE KNOOPEN, BEURZEN GARNITUREN, KNOOPZIJDE, etc.

verder:

maakt hij vlekken uit ***Epauletten, Borduursels*** en andere **Militaire Versierselen,** dat ongetwijfeld de verwachting overtreft.

Bij

(3762) L. KUIJK,

Passementwerker. — Passer Senin.

TOKO RIJSWIJK.

PER PRINS VAN ORANJE

heeft de ondergeteekende pas *ontvangen:*

Hobbel-, Stok en **Rolpaarden,** zeer groote gekleede **Poppen, Koffertjes** en **Doozen,** met verschillende **Kinderspellen, St. Nicolaas Gebak,** en velen andere artikelen meer, geschikt voor Kersmis en Nieuwejaars geschenken van Kinderen.

(3734) J. C. SAIJERS.

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES GREVINK** *te Amsterdam.*

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1858. (3717)

IJZERDRAAD van diverse nummers.
IJZERGAAS } per Rol en per El.
KOPERGAAS }

Verkrijgbaar bij

(3786) Gebrs. ROSELJE EN Co.

EXPEDITIE UNIFORMEN

van het zoo gunstig bekende

LEIDSCHE POLIMIET,

worden spoedig en goedkoop vervaardigd bij

BRANDON & Co.,

(3742) *op Rijswijk en in de Stad.*

WOODBURRY & PAGE,

thans met hunne inrigting gereed zijnde, zullen op Maandag e. k. een aanvang maken met het vervaardigen van **PORTRETTEN,** in hun locaal op ***Rijswijk,*** naast de Toko van de heeren **Leroux & Co.**

Zij nemen de vrijheid de aandacht van het publiek te vestigen op eene nieuwe manier van ***Portretteren en relief*** (door hen zelven uitgevonden), die op Java grooten opgang gemaakt heeft.

Ter vervaardiging van Portretten gelieve men zich ten spoedigste aan te melden, zu lende de heeren **Woodburry & Page** niet langer dan zes weken op Batavia vertoeven.

Het ***Atelier*** is, uitgezonderd Woensdag, dagelijksch geopend van 7 tot 12 uur. (3770)

Instituut

voor

Jonge Jufvrouwen

van de

WED. CATENIUS-FRANK EN ZUSTER,

te *Samarang,*

Wordt heropend met ***Januarij 1859,*** in het huis thans bewoond door den heer MOLITOR.

Alle vakken van Lager Onderwijs, benevens het **Fransch, Engelsch, Hoogduitsch,** ***voorts:*** **Piano en Zang,** alles volgens de beste **pas in Europa nagegane Methodes.** 3173

INRIGTING

VAN

LAGER- EN MIDDELBAAR ONDERWIJS.

De ondergeteekende noodigt alle belangstellenden uit ter bijwoning van het **JAARLIJKSCHE EXAMEN,** dat gehouden zal worden **Zaturdag 18 Dec. a. s.** des morgens ten **8** uren.

I. J. SNELLEBRAND,

(3733) *Instituteur.*

☛ Een **jong mensch** zoekt eene plaats als *Onder-Administrateur* of voorloopig als Opziener op een land, zullende meer op eene goede behandeling dan wel op hoog Salaris gelet worden.

Adres La. B. franco, bureau Java-Bode. (3771)

Bij **J. KUNST, Jr.,**

Gouv. Onderwijzer;

geëx. in de **Fransche, Engelsche** en **Hoogduitsche Talen,** en daarin door langdurig ve blijf buiten lands zeer ervaren; geadmitteerd tot het geven van onderwijs in de **Wiskunde,** bestaat gelegenheid tot het plaatsen van een zeer beperkt aantal **Kostleerlingen.**

Brieven franco aan gemelden Onderwijzer. 3714;

☛ De dame *J. C. M. C.* gehuwd geweest aan *J. A. H.,* gelieve haar adres op te geven

Franco Adres **»Ali"** aan den Boekhandelaar H. M. VAN DORP.

Batavia. (3799)

, Een **jong mensch** die zijne opvoeding in *Holland* genoten heeft, en in de *Engelsche* en *Fransche* talen niet onbekend is, wenschte gaarne geplaatst te worden in een handelshuis.

Adres

(3727) H. M. VAN DORP.

☛ De door mij op den Zeven en Twintigsten September Achttien Honderd Acht en Vijftig, voor Notaris en getuigen te **Japara,** Sub Nummer Tien, verleende volmagt op den Heer **Felix Henri Boas,** te ***Samarang*** woonachtig, ter beredderingt mijner zaken, wordt op heden in zijn geheel ingetrokken en vernietigd.

RADEN ARDJO ADI NEGORO.

Djaksa te *Japara.*

JAPARA, *den* 10 *December* 1858. (3711)

☛ Een naar **Europa** repatrieerend **Indisch Geneesheer,** is genegen op reis derwaards, tegen aannemelijke Condition, zijne diensten te verleenen.

Adres, franco Lt. P. aan

(3707) H. M. VAN DORP.

☛ Iemand van goeden huize in eene administratieve betrekking geplaatst zijnde, bekend met de **Fransche, Engelsche, Spaansche** en **Nederduitsche** talen, zag zich gaarne geplaatst bij eene landelijke onderneming dan wel op een Handelskantoor te Batavia.

De beste getuigenissen kunnen gegeven worden.

Franco Brieven L. F. Bureau *Java-Bode.* (3744)

Wissels op Nederland,

bij

(3721) HAAGER EN SCHUURMAN.

Verkrijgbaar:

Gelden op Hypotheek,

bij den Thesaurier van de Spaarbank.

(3754) J. VAN LENNEP.

Wissels op Nederland

bij

B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, *den* 18 *December* 1858. (3756)

DUBRAY,

Gang Patjenongan.

Ontvi g uit zijne Fabriek ieuw geperfectioneerde

PIANO'S;

wordende voor derzelver soliditeit ingestaan.

Hij staat voor deze Piano's voor 10 jaar in, omdat hij zeker is dat zijne instrumenten niet breken kunnen, en hij, als dit mogt gebeuren eene andere Piano geven zoude. Sedert 8 jaar verkoopt hij zijne Piano's op Java, en nog nimmer heeft hij er eenig ongeluk mede gehad; zie daar het bewijs dat hij geven kan.

Piano's gebruikt, te koop en te huur.

Voor reparatie en stemmen per 3 maanden *f* 25,—.

MUZYKINSTRUMENTEN, SNAREN, ETC.

3766)

Pas ontvangen:

Een partij

GEZOUTEN VLEESCH,

(Mess Beef)

in vaten van 200 pd.

(3794) PLUMP EN Co.

☛ Ter verdere opleiding van een Meisje wordt door eene familie op Java gevraagd, eene

GOUVERNANTE,

bij voorkeur eene Fransche of Zwitsersche.

Adres brieven franco onder Lt. V. bij den Boekhandelaar

(3779) H. M. VAN DORP.

BENOODIGD

op de landen Pamanoekan en Tjiassem, in de Assistent Residentie Krawang,

, **Een INGENIEUR** voor de oprigting van Suiker- en Koffijmolens, tevens belast met het toezigt over de luchtledige ketels en andere machineriën.

Een ADMINISTRATEUR voor een Suiker-etablissement.

Een ADMINISTRATEUR voor een Koffij-etablissement en

Twee OPZIENERS bij Koffij-etablissementen.

Degenen die voor voormelde betrekkingen de vereischte bekwaamheden bezitten en genegen mogten zijn dezelve te aanvaarden, worden beleefd verzocht zich met franco brieven te wenden tot

Den Hoofd Administrateur der voornoemde Landen

(3774) ED. VAN DER PARRA BRETON VINCENT.

Te Koop.

Het Nederl. Indisch Schip

Marianne Antoinette,

gevoerd door Kapitein **J. Winter,** kopervast, ladende 14,000 picols, zooals hetzelve thans ter reede is liggende.

(3753) B. KOPERSMIT EN Co.

BATAVIA, den 18 *December* 1858.

Uit de Hand te Koop:

Twee Pakhuizen, op Bazaar Pisang.

Adres bij

(3789) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Worden te Koop gevraagd,

3 of 4 Span Zwarte Wagenpaarden, van 4 voet hoog, liefst Preanger ras.

(3783) T. B. IHNEN.

TE KOOP de tuin genaamd

KOEBOR MANKOK.

Te bevragen bij

(3728) HERMAN VEIT.

TE KOOP Een IJZEREN BRANDKAST, met geheime Sluiting.

Te bevragen bij

(3712) J. BROWN.

Wordt te Koop gevraagd

Eene **Bendie** met **een of twee flinke Paarden** en **Tuig.**

Adres

(3782) LANGE EN Co.

TE KOOP TWEE GROOTE

SCHEEPSBOOTEN.

(Longboot of Barkass)

(3732) PLUMP EN Co.

TE KOOP OF TE HUUR

Een Huis, Erf met Klappeboomen en Grasland.

Te bevragen bij

J. D. VAN SCHELLE.

(3752) *Goenong Seharie.*

TE HUUR Een nieuw gebouwd **Steenen Huis,** met **dito bijgebouwen** op *Kebon Sirie.*

Te bevragen bij

P. D. DAVIS.

(3706) *Menting.*

TE HUUR **Een Huis,** in de **GANG CHAULAN.** 3756)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***Franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor **Batavia**	ƒ 12,50.
„ **Java**	„ 15,—.
„ **de Buitenbezittingen**	„ 17,50.
„ **Nederland**	„ 22,50.

Brieven ***franco*** aan

den Administrateur,

(3758) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te ***Samarang*** en **E. Fuhri & Co.** te ***Soerabaija*, Weijermans & Co.** te ***Pasarocan*** en **Blok & Ruzette** te ***Cheribon.***

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

***ƒ* —,50, opgeplakt *ƒ* 1,—.**

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859

***ƒ* 5,—.** (3760)

H. M. van DORP te BATAVIA.

BEST PROPATRIA,

duurzaam en aangenaam in het gebruik,

à ***ƒ* 9,—, *ƒ* 10,—, *ƒ* 11,— *en ƒ* 12,—**

alsmede:

Pennenschachten en Zwanenpennen 1e qual.

en andere Bureaubehoeften.

Tegen billijke prijzen. (3769)

237e NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

Voor deze loterij worden voortdurend bestellingen aangenomen.

De loten worden bij de vaststelling der trekking onmiddelijk afgezonden en zullen dus van af de 1ste klasse geldig zijn.

Prijs per half Lot	***ƒ* 50,—**
„ „ vijfde „	**„ 20,—**
„ „ tiende	**„ 10,—**

(3761) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1858.

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES, in alle soorten van letters en grootte, worden vervaardigd bij

(3759) H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

EXIL ET RETOUR.

Nocturne à 1 ou deux voix; paroles de Monpou ƒ 2,—

Haydn's Compositionen für Piano-forte, 3 volumes, gebonden „ 30.—

Mozart's id. id. 1 deel geb. „ 25,—

Benevens eene groote collectie **Muziekwerken voor Piano en andere Instrumenten,** voorhanden bij

H. M. VAN DORP.

Batavia, 1858. (3723)

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot ƒ 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij

(3764) G. KOLFF EN Co.

Nederlandsche Staat Loterij

voortdurend worden bestellingen aangenomen op Loten voor de **237** Staats-Loterij.

Prijs voor een heel Lot.	***ƒ* 100,—**
„ „ „ half „	**„ 50,-**
„ „ „ vijfde „	**„ 20,—**

bij

(3688) G. KOLFF *&* Co.

VISITE-KAARTJES,

gelithografieerd en in boekdruk.

Te Batavia en Samara g bij

(3763) G. KOLFF EN Co.

VERTREKKENDE PERSONEN.

B. A. de Quay, en familie vertrekken naar Nederland. (3709)

HET STOOMSCHIP BANDA

vertrekt **MORGEN** den **19**den dezer

naar Samarang en Soerabaija.

Het stoomschip BATAVIA,

vertrekt 2 maal 24 uren na aankomst der Landmail

naar Benkoelen en Padang.

Het stoomschip PALEMBANG,

vertrekt den 26 dezer

naar Muntok, Riouw en Singapore.

Nadere inligtingen bij

3772 W. CORES DE VRIES.

Bij tijdige aankomst der Mail zal het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

Gezagv. LEWIS,

op Vrijdag 24 dezer, van HIER naar Samarang en Soerabaija

vertrekken.

Nadere inlichtingen bij

De Directie,

(3767) MACLAINE, WATSON EN Co.

STOOMSCHIP SAMARANG PACKET.

Het Vertrek van dit Stoomschip naar

Samarang en Soerabaija

is bepaald op den **20 December.**

Adres bij

de Agenten,

(3715) LEVERT EN Co.

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het snelzeilend

Nederlandsch Barkschip

AZIA,

gevoerd door kapitein F. MOLENAAR,

hetwelk uitmuntend is ingerigt voor den overvoer van Passagiers, zijnde er een' geëxamineerd Doctor aan boord.

Het vertrek van hier is bepaald tegen het einde dezer maand.

Adres bij

de Agenten

(3800) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Nederland

met het Ned. Schip

WILLEM DANIEL,

Kapt. ***T. de Meester*,** hebbende hetzelve uitmuntend de inrigting voor den overvoer van Passagiers en zal binnen eenige dagen van de Oosthoek alhier zijn, om de reis te aanvaarden.

Adres bij

(3798) PAINE, STRICKER & Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG

met de Ned. Ind. Bark

ELLEN,

gezagvoerder T. A. P. WENTHOLT,

om in het midden der volgende week te vertrekken.

(3755) B. KOPERSMIT & Co.

VOOR PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden, het snelzeilend Ned. Schip

ANNA JUSTINA,

Kapitein SIEDENBURG,

van **SAMARANG** te vertrekken in de eerste dagen van Januarij, zijnde hetzelve zeer goed ingerigt voor den overvoer van Passagiers en voert een' geëxamineerden Dokter.

Adres te **Samarang** bij de Heeren **MAC NEILL & Co.** en alhier bij

(3780) PAINE, STRICKER EN Co.

BATAVIA.

In den morgen van den 16den dezer, is Z. E. de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van hier naar Buitenzorg vertrokken, na, den 14den bevorens, een afscheids diner aan de voor de Bonische expeditie bestemde officieren te hebben gegeven. De commandanten der land- en zeemagt waren mede bij dit diner tegenwoordig, waarop door Z. E. de Gouverneur-Generaal een toast op het welslagen der expeditie werd uitgebragt, welke door de commandanten der land- en zeemagt werd beantwoord.

— Donderdag avond vond, in den Schouwburg alhier, het aangekondigd militaire concert, welks opbrengst ten behoeve der gekwetsten ter gelegenheid der Djambische expeditie bestemd was, plaats. De zaal was met menschen als opgepropt en de recette, welke de aanzienelijke som van p. m. ƒ 1630.60.— beliep, boven verwachting.

Behalve dat alzoo ten volle aan het doel, dat men zich door dit concert had voorgesteld, voldaan werd, schonk de avond aan het talrijke publiek vele waarlijk aangename oogenblikken. De uitvoering mogt over het algemeen zeer goed genoemd worden, en vooral maakten zich Madame Ghymers, de heer Calmer en de bespeler van het melodium zeer verdienstelijk, en viel hun dan ook de eer te beurt, te worden terug geroepen, terwijl aan Mad. Ghymers daarenboven een bouquet werd overhandigd.

Na den afloop van het concert, werd de eerste acte van *La fille du régiment* opgevoerd, na beeindiging waarvan eene compagnie Europesche infanterie, voorafgegaan door de tamboers en hoornblazers, op het tooneel rukte, terwijl het vaandel van het 10de bataillon in haar midden prijkte.

Na het spelen van twee airs uit *La fille*, trad Madame Berton, die *la fille* had voorgesteld, op en ontnam den vaandeldrager den standaard.

Op den achtergrond daalde alsnu een transparent met het woord *Djambi* neder, terwijl het tableau door bengaalsch vuur prachtig verlicht werd en een onderofficier voortrad en Madame Berton een krans overreikte.

De avond werd besloten met het aanheffen van twee coupletten van het *Volkslied*, welke door al de aanwezige heeren en dames, die van hunne zitplaatsen waren opgerezen, werden medegezongen.

Er heerschte eene groote en geheel nationale geestdrift onder het publiek, die zich ten laatste in eene donderende toejuiching oploste.

Avonden als deze, aan nut en vermaak beide gewijd, voldoen zoowel den geest als het harte, en laten nog lang aangename herinneringen achter.

— De Javasche Courant van heden bevat twee belangrijke stukken, welke plaatsgebrek ons verhindert, in dit nommer, op te nemen.

Het eerste is een nieuw reglement op de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch Indië, het tweede een nader tusschen Nederland en Japan, op den 18den Augustus jl., gesloten tractaat.

— Men schrijft ons van Buitenzorg, dd. 17 December:

Den 15den dezer heeft de inlandsche knaap, *Sattien* genaamd, oud naar gissing 12 jaren en in de kampong Soeka Mantri in deze afdeeling woonachtig, zich, door ophanging aan een djenkolboom, van het leven beroofd.

Kort te voren door zijne moeder over het niet volbrengen van eene aan hem opgedragen boodschap beknord, schijnt wrevel hierover hem tot zelfmoord te hebben gedreven.

— Op het daartoe door den heer *C. van Haastert* te *Samarang* gedaan verzoek, is, bij besluit van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indië* van 11 December 1858, no. 5, te kennen gegeven, dat de vereeniging onder den naam van *Hulpfonds van den Heiligen Vincentius à Paulo te Samarang*, zoo als die in het overgelegd reglement wordt omschreven, als zedelijk ligchaam door het gouvernement wordt erkend en toegelaten, en, zoolang daarvan niet wordt afgeweken, zal blijven erkend en toegelaten, mits ook de middelen, die de vereeniging of haar bestuur zullen aanwenden tot bereiking van het voorgenomen doel, niet in strijd zijn met de wet en de staatkundige belangen dezer bezittingen. (*Jav. Ct.*)

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 18 December 1858, No. 101.

JONGENS WEEZEN-INRIGTING TE SOERABAIJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 9den *December* 1858.

Guldens en Centen.

Waar ingeschreven.	In eens. Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500	Van minder dan 100	Totaal.	's Jaars. Voor A	Voor B	Totaal.
Transport...	4000	3000	9500	12025	3878 50	32408 50	1879 50	13120 50	15000
Batavia.........	„	„	„	100	„	100	60	60	120
Soerabaija......	„	„	„	150	„	150	„	120	120
Pasoeroean......	„	1000	2500	200	225	3925	„	2049	2049
Het Leger.......	„	„	„	„	186	186	402	324	726
Totaal...	4000	4000	12000	12475	4289 50	36764 50	2341 50	15673 50	18015

SOERABAIJA, den 9*den December* 1858.

J. C. REIJNST.

LAATSTE BERIGTEN.

Weenen, 21 October. De Aartshertog Albrecht, gouverneur-generaal van Hongarije, is gisteren morgen in de hoofdstad aangekomen; kort daarna heeft hij zich naar Weilburg bij Baden begeven.

Gisteren zijn de hertog en de hertogin van Nassau hier ter stede aangekomen. Na eenige dagen alhier te hebben vertoefd, zullen zij hunne reis door Tyrol naar Italie voortzetten. Heden hebben zij een bezoek ontvangen van de hier aanwezige leden van het keizerlijk huis.

Berlijn, 22 October. De vereenigde commissie der beide huizen heeft gisteren met eenparige stemmen besloten, om aan de huizen der Heeren en der Afgevaardigden voor te stellen, te verklaren, dat het Regentschap noodzakelijk was. Art. 56 der constitutie zal derhalve ten volle worden ten uitvoer gelegd.

Uit Brixen wordt gemeld, dat de koning en de koningin den 18den, [illegible], des morgens van den 19den, de reis over Bozen naar Meran hebben voortgezet.

Parijs 22 October. Gisteren avond was te St. Cloud groot diner bij den keizer en de keizerin.

In de bijeenkomst van handelaren, corporatien en notabelen van Barcelona, waarbij de hoogste ambtenaren der stad tegenwoordig waren, hebben zij zich, na de HH. de Lesseps en Bruni, directeur van den *Diario*, gehoord te hebben, met eenparige stemmen voor de doorgraving der landengte van Suez verklaard en den wensch geuit, dat de onderneming spoedig verwezenlijkt worde. Uit Valencia is, tijdens deze vergadering, berigt ontvangen, dat het zich met Catalonie vereenigde en zijne medewerking aan den Heer de Lesseps aanbood.

De spaansche gezant, de Heer A. Mon, is heden alhier aangekomen, alsmede de spaansche gezant te Turijn, de Heer Coello.

— Volgens een berigt uit Parijs moet gisteren namiddag aldaar eene depêche ontvangen zijn, waarin de aankomst der engelsche kanaal-vloot voor Lissabon gemeld wordt. Deze depêche, welke men trachtte geheim te houden, heeft te Parijs een ongunstigen indruk te weeg gebragt. Onzes inziens is het echter niet wel mogelijk, dat men gisteren te Parijs reeds het juiste berigt daarvan kon hebben. Intusschen hebben wij heden een telegrafisch berigt uit Lissabon ontvangen, waarin gemeld wordt, dat de zaak der *Charles Georges* geschikt is.

— De *Triester Zeitung* deelt een feit mede, dat, bijaldien het waar is, tot een conflict tusschen Rusland en Engeland kan aanleiding geven. De heer Pericles Stauro, tot vice-consul van Rusland te Prevesa (Epirus) benoemd zijnde en als zoodanig reeds het exequatur van de Porte ontvangen hebbende, wilde zich alvorens in functie te treden, naar Janino bij den russischen consul begeven, om, volgens last, van dezen zijne instructien te ontvangen. Ten dien einde begaf hij zich naar den engelschen consul om zijn paspoort te laten viseren; maar in plaats dat deze daaraan voldeed, arresteerde hem de engelsche consul en liet bovendien een huiszoeking bij hem doen, waarbij aan de echtgenoote van den heer Stauro geweldadig een portefeuille met papieren ontnomen werd. De heer Stauro moet, volgens de *Triester Zeitung*, dienaangaande reeds klagten ingediend hebben.

— Aan de hamburgsche beurs was vrij algemeen het gerucht in omloop, dat de russische regering eene leening gesloten had of op het punt stond van te sluiten, door tusschenkomst van eenige bankiers te Londen en te Amsterdam. Die leening, ten bedrage van 100 millioen zilveren roebels, zou 5 pCt. rente geven, terwijl de koers van uitgifte 98 zou zijn. De *Times* zegt daarentegen, dat het gerucht geen geloof verdient.

— De bladen maken thans den brief van den napelschen advocaat Tajani bekend, waarin hij schrijft, welke verdrukkingen hij heeft moeten verduren, nadat hij de verdediging van de beschuldigden in de zaak der *Cagliari* voor het hof te Salerno op zich genomen had. Men ziet daaruit, dat hij, door middel van vermomming, heeft weten te ontkomen, 's daags voor dat hij gearresteerd zou worden. Dit alles verdient te meer afkeuring, wanneer men in aanmerking neemt, dat het napelsche wetboek den advocaat, die weigert de verdediging van den beschuldigde op zich te nemen, strafbaar verklaart.

NEDERLAND.

Aangelegenheden van Serawak.

(*Vervolg van ons vorig No.*)

Nederlands Verdediging.

Het artikel in den *Times* over de regten, die Nederland op de eilanden van den Indischen Archipel bezit en de bemoeijingen van sir James Brooke, voorts de redevoeringen van sommige sprekers in Engeland, hebben en te regt, de verontwaardiging van onze dagbladpers in Nederland opgewekt. Wij vinden die onder anderen uitgedrukt in het *Handelsblad*, de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, den *Tijd*, de *Utrechtsche Courant*, den *Echo Universel*, de Limburgsche bladen, enz.

Het hier besproken artikel van den *Times*, zegt de *Tijd*, is van dien aard, dat het geheel in den smaak moet vallen, niet alleen van alles wat in Groot-Brittanie handel drijft en de raderen van fabrieken en stoomschepen doet wentelen, maar ook van ieder Engelschman, die het *Old England for ever* als zijn leus erkent. Een kleine natie is vermetel genoeg iets te bezitten, wat de groote britsche natie gaarne in hare handen zou zien, en wat een gelukkig fortuinzoeker haar even gaarne zou willen verkoopen, zonder dat het hem toebehoort. Dit is voldoende, om den toorn van den *Times* gaande te maken, die zich in een vloed van schimpwoorden ontlast. Wij, Nederlanders, zijn thans tegenover den *Times* in denzelfden toestand gekomen, als de koning van Napels, wij staan Engeland in den weg. En nu regent het smaad en hoon op het hoofd der verwenschte *Dutchmen*. De *Times* drukt er herhaaldelijk op, dat de Hollanders eene kleine natie zijn: het voornaamste *argument* tegen onze regten. Trouwens, de *Times* kent alleen de regten, d. i de belangen van Engeland. Onze bezittingen in de Indiën hebben geen grond. Zij zijn, de *Times* zegt het zonder omwegen, Engelsch eigendom. Ook Java behoort aan Engeland. Eenmaal heeft de britsche kruishoek op Batavia gewaaid en dat de hollandsche driekleur er thans wappert, is het gevolg van de te ver gedrevene belangeloosheid van Groot-Brittannie. Het verwondert ons in dit betoog, bij de schaamtelooze verdraaijingen der geschiedenis, waarvan het krioelt, niet de bewering te vinden, dat Jan Pietersz. Koen een vermomd Engelschman was, die met het bouwen van Batavia eigenlijk heeft bedoeld een sterkte te stichten voor de britsche O. I. Compagnie. Zulk eene bewering zou niet ongerijmder wezen dan al het overige.

Een enkel bewijs, dat wij niet overdrijven.

Engeland, zegt de *Times*, heeft zich met het vasteland van Indië vergenoegd en aan Nederland de eilanden overgelaten; maar Borneo, dat zoo groot is, kan onmogelijk onder de eilanden worden gerangschikt. Omdat een eiland groot is, is het derhalve geen eiland, maar vastland en behoort alzoo aan Engeland. Het valt in het oog, dat men met zulke redeneringen ver kan komen en dat de *Times* en zijne lezers het weldra voor eene [illegible] te groote edelmoedigheid der Britten zullen houden, dat zij alleen de oogen naar Borneo slaan en Java voorloopig met rust laten. Als eenmaal de uitgestrektheid van een stuk gronds bepalen moet, of het eiland is of niet, zal de maat van den *Times* spoedig genoeg inkrimpen, om ook Java niet te klein voor een continent te vinden.

Dat beschaving, handel en de veiligheid der scheepvaart er bij zullen winnen, als Engeland op Borneo de plaats van Nederland vervult, is binten kijf. Het is waar, de nederl. kolonien genieten rust, vrede en welvaart, terwijl het Gangesdal thans een groote grafkuil is, waarin elke stad tot een bloedigen puinhoop is geworden. Doch dit onderscheid tusschen de gevolgen der heerschappij van de kleine en groote natie is te nietig om, bij de ruime inzigten van den *Times*, in aanmerking te kunnen komen.

Het *Handelsblad*, het artikel van den *Times* besprekende, zegt daarover, onder meer, het volgende:

» Wij willen den *Times* afvragen, of hij zich Engelands geschiedenis wel herinnert, waar hij van Neerlands » kleinheid " gewaagt? Wij zullen geen oude veeten in het geheugen roepen, geen groote woorden bezigen, maar alleen een beroep behoeven te doen op het oordeel van ieder onbevangen, ieder vrijheidlievend Engelschman, die weten kan wat deze » kleine staat " meer dan eenmaal gedaan heeft tot behoeding van Europa van overheersching, wat het in 1688 heeft bestaan, om aan Groot-Brittanje zijne vrijheid en zelfstandigheid te hergeven en die instellingen te verzekeren, waarop het te regt fier is. De *Times* raadplege de woorden van Macauley en sir John Russell, van zoo menigen anderen der eerste Britsche geschiedschrijvers en woordvoerders, in vroegeren en lateren tijd. Dat hij dan oordeele, of hij geregtigd was Nederland » klein " te heeten!"

» Wij willen eindelijk, wat aangaat de op nieuw zoo ijdel aangeheven klagten over de nederl. handelsstaatkunde in de Oost-Indiën, den *Times* vragen, hoe het komt, dat Neerlands handel op de britsche Indische bezittingen tot zoo goed als niets is gebragt, terwijl de Britsche invoeren in Neerlandsch Indië aanzienlijk mogen worden geheeten en gestadig toenemen? Zonderlinge uitsluiting en achteruitstelling voorwaar! Cijfers zijn hier welsprekender dan woorden. Terwijl de invoer van Nederland naar Java in 1854 nog ongeveer veertien millioen gulden bedroeg, was die in 1857 tot elf en een half gedaald; terwijl de invoer van Groot-Brittannie op Java in 1854 zes en half millioen beliep, was die 1857 tot ver over de acht millioen gestegen!! Na den invoer van Nederland is die van Engeland de aanzienlijkste; in betrekking tot het totaal is de eerste gemiddeld 57 pCt., die van Engeland 36 pCt.! En nog klaagt men over achteruitstelling! Men durft Nederland verwijten dien over bekrompen handelspolitiek, terwijl het zijne havens in Indië al meer en meer voor den algemeenen handel openstelt, vrijhavens aanlegt, er op uit is zijne tarieven al meer en meer te verlagen, consulaire tractaten voor Indië sluit met alle mogendheden, terwijl het langs vreedsamen weg, met voorbijziening van eigene belangen, de edelmoedigste staatkunde volgt ten opzigte van Japan en dat rijk, na twee eeuwen, voor den wereldhandel weder doet openen!

» Bij die feiten, waarbij zoo vele andere waren te voegen, is de *Times* niet geroepen, om Neerlands staatkunde in verdenking te brengen en met de hatelijkste kleuren af te schilderen, en zal de onpartijdige europesche pers regt doen wedervaren aan de handelingen en het vrijzinnig streven van een volk, dat fier mag zijn op de plaats, welke het in de wereldgeschiedenis bekleedt, en die het, ten zegen der menschheid en der beschaving, ten steun van redelijke vrijheid, met hoogeren bijstand, mogt innemen."

Het *Handelsblad* geeft vervolgens eene gansche reeks van stukken tot beantwoording van den *Times*. Wij laten daaruit eenige uittreksels volgen:

« Gedurende een lang tijdvak was het de standvastige « staatkunde van dit land en de gewoonte der voorgan« gers des konings geweest, de innigste betrekking met « het nederlandsche volk te onderhouden, eene betrek« king welke altijd bij uitstek gunstig is beschouwd voor « de veiligheid der beide staten, als uitmakende den besten « steun voor de vrijheden van Europa en als zijnde niet « alleen nu nog in overeenstemming met de wederkeeri« ge belangen van de beide landen, maar onvermijdelijk « noodzakelijk voor hunnen gemeenschappelijken bloei.

Dit waren de woorden, die Lord Aberdeen in 1832 in het volle Parlement uitsprak, woorden in overeenkomst met de belangen der beide landen, met geschiedenis en met den geest van het verdrag van 1824. Woorden, die nog dezer dagen hun wedergalm vonden in die, in den boezem van neerlands vertegenwoordiging gesproken, door den heer Elout van Soeterwoude, toen hij zeide:

« Ik ben opgevoed in het beginsel, dat Engeland is « de natuurlijke bondgenoot van Nederland, en dat met « Engeland op een vriendschappelijken voet te zijn, voor« zeker tot de meest wenschelijke zaken voor Nederland « behoort. Dat beginsel heeft voorgezeten bij alles, wat « de onderhandelingen van 1820 en 1824 heeft voorbe« reid, geleid en is opgevolgd."

Wij zullen, bij de beantwoording van de misplaatste uitvallen van het engelsche blad, zijne hatelijkheid niet navolgen. Er was vóór eenige jaren een oogenblik, waarop hetzelfde blad verkondigde, dat Groot Brittannie die hoogte had bereikt, dat het geheel en al bondgenooten kon ontberen; en hoe spoedig daarna werd het gelogenstraft, en ofschoon Nederland volgens den *Times* een zoo min beteekenend staatje is, dat het meent daarop geheel uit de hoogte te kunnen neêrzien, zoo zal het gemakkelijk zijn, zonder in ijdele grootspraak te vervallen, het blad door geschiedkundige herinneringen en de handelscijfers te overtuigen, dat die engelsche staatslieden, die het gewigt van Nederland anders begrijpen, en zich niet geregtigd achten tot eene onedelmoedige staatkunde, zoo als de *Times* predikt, meer handelen zoo als de waarheid en de wederzijdsche regten en belangen medebrengen.

Het is, onzes bedunkens, zoowel het belang van Nederland, om de goede verstandhouding en vriendschap met Engeland aan te kweeken, als het voor laatstgemeld rijk van belang is, een ouden, beproefden bondgenoot, klein of groot, te behouden en zich dien niet te vervreemden. Was dit altijd het geval, hoeveel te meer in een tijd, die niet zonder regt mag bogen op het aannemen van grondregelen in het volkenregt, meer zamenstemmende met verlichting, beschaving en menschelijkheid.

« Eenige algemeene herinneringen mogen voorafgaan om te bewijzen, hoe weinig de *Times* geroepen is om laag neder te zien op dat Nederland, waarvan een engelsch staatsman, William Temple, zelf getuigt, hoe het zich met bovenmenschelijke kracht heeft losgewrongen uit de magt van Spanje, en hoe 't bij zijn eigen vestiging den breeden grondslag voor vrijheid, menschelijkheid en beschaving in Europa heeft gelegd.

« De geschiedenis van Neerlands vestiging in Oost-Indië ligt open. Wie zal de geestkracht ontkennen dier Hollandsche zeevaarders en kooplieden, die het bestonden de geduchtste mogendheid ter wereld in het hart zijner bezittingen aan te tasten, die trots worstelingen en duizendvoudige moeijelijkheden zich den weg naar de oostersche zeeën hebben gebaand en er in geslaagd zijn, Neerlands vlag in eere en aanzien te doen wapperen op alle Indische, Chinesche en Amerikaansche zeeën; zoodat in Indië, zoo als de graaf van Hogendorp opmerkt, een nederlandsch rijk is ontstaan op de bouwvallen van het portugesche."

« Van de eerste tijden der grondvesting van de O. I. Compagnie deden zich moeijelijkheden op, veelal te wijten aan den naijver der engelsche natie. En toch, hoezeer daarvan bewust, ging onzen heldhaftigen Koen de zaak der beschaving in de barbaarsche streken oneindig meer ter harte, dan de kleingeestige mededinging tusschen twee volken. Hij was het, die zijne onderbevelhebbers last gaf, om, moesten zij voor de overmagt der inlanders zwichten, hunne sterkten aan niemand dan den Engelschen over te geven. Dat de heldenmoed van Koen, van den Broeke en zoo vele anderen niet slechts de veroverde landen wist te behouden, ja dat onze magt in de Indiën zich steeds meer uitbreidde, prikkelde den naijver der Engelschen, en het is helaas eene treurige zekerheid, dat de oorzaak der bloedige oorlogen, die de XVII de eeuw hebben beroerd, zelfs engelsche schrijvers getuigen het, moet gezocht worden in dien naijver en die mededinging.

Toch bleef de republiek der vereenigde Provincien in bloei en aanzien toenemen. De voordeelen, welke een onmetelijken handel opleverde, gaven aanleiding tot de oprigting van Compagnien door vreemde staten. De fransche Compagnie onder Lodewijk XIV, met groote voorregten begiftigd, kon zich niet lang staande houden. De engelsche nam eerst sedert hare uitbreiding in Bengalen, omstreeks het midden der XVIII de eeuw, hare eerste vlugt, en heeft sedert snelle en verbazende vorderingen gemaakt. Daarentegen begon de nederlandsche Compagnie meer en meer achteruit te gaan. Menige harer bezittingen vielen in de handen der Engelschen, voortdurende zwarigheden en geschilpunten tusschen de-

agenten van beide volken, hielden de algemeene uitbreiding der beschaving in Indië tegen. Ook waren er in het beheer der Compagnie misbruiken ingeslopen (die zich later ook in dat der engelschen hebben geopenbaard) en als redenen van haar verval kunnen worden aangemerkt.

Dat tegen het einde der XVII de eeuw de vereenigde provincien het waren, die Engeland zijn zelfstandigheid en vrijheid hielpen hergeven en een koning op zijn troon plaatsten, van wiens komst aan de regering Brittanies grootheid op staatkundig, maritiem en handelsgebied dagteekent, wordt nog in onze dagen, zoo in het Parlement door lord John Russell, als daarbuiten door Macauley dankbaar herdacht; in den aanvang der XVIII de eeuw, hielden diezelfde Ver. Provincien met Engeland den kampstrijd voor het evenwigt vol, waren zij het, die er krachtig toe bijdroegen Ruslands grootheid te helpen vestigen. En al is naderhand bij het stijgen van Engelands magt, de invloed der door partijzucht verscheurde, door vreemde overheersching gedrukte republiek langzamerhand verminderd. — voorzeker een volk, dat zulke schoone geschiedkundige herinneringen kan inroepen, dat zulke overleveringen heeft, die het met Engeland verbinden, dat ook later zoo innig en tot wederzijdsch belang met Engeland ééne lijn van staatkunde getrokken heeft, zulk een volk heeft aanspraken op de sympathie, welke het bij britsche staatslieden en invloedhebbenden, gelijk bij een groot deel des volks, meermalen met warmte gevonden heeft, en ofschoon de nederlandsche natie door den loop der wereldgebeurtenissen niet meer eene eerste plaats op het staatstooneel bekleedt, zoo heeft zij zich door heldhaftige gedragingen en wakkerheid, gelijk door menschlievend streven te verdienstelijk jegens de zaak van vrijheid en beschaving gemaakt, dan dat zij de kleinachting niet zou kunnen versmaden, welke nu en dan, gelijk thans in den *Times*, tegen haar als zoogenaamd argument wordt gebezigd, ter zake van haar staatkundig gewigt, haar invloed en karakter.'

Tegenover die vergetelheid van geschiedkundige feiten en tegen die onbillijke minachting, plaatst het *Handelsblad* te regt een getuigenis van een tijdgenoot, een Engelschman, den heer Mac Gregor. Deze immers liet zich in zijne inleiding tot zijn arbeid over den nederlandschen handel, in 1843, aldus uit: ,,De Nederlanders ,,mogen in de oogen van velen niet de natie zijn, die ,,het meest in Europa de bewondering afdwingt, maar ,,zij zullen eene hooge plaats innemen, als men hen be- ,,oordeelt naar hunne verdiensten, en als men hen op prijs ,,stelt naar den maatstaf van hetgeen zij gedaan hebben".

,,Door hunnen haat tegen geweld en onderdrukking, ,,hebben zij het eerste duurzaam werkend voorbeeld van ,,staatkundige en godsdienstvrijheid aan het overige van ,,Europa gegeven. Aan een land, dat bijkans op de ,,wateren dobberde en aan plotselinge overstroomingen ,,was blootgesteld, hebben zij een krachtigen grondslag ,,gegeven en ontzaggelijke bolwerken opgeworpen tegen ,,de inbreuken van de stroomen en den Oceaan. Zij heb- ,,ben, zonder steen of hout in hun land te bezitten, ruime ,,steden en prachtige gebouwen gesticht, waarvoor zij ,,bouwstoffen van verre haalden. Zonder ten hunnent ,,eenig materieel te bezitten, dat tot het timmeren van ,,een schip wordt vereischt, hebben zij vloten gebouwd, ,,die de vlaggen van hunne vroegere dwingelanden van ,,den Oceaan hebben weggevaagd, en zij hebben met de ,,meest ontzaggelijke scheepsmagten den strijd op de zeeën ,,volgehouden. Zonder bouwland werden hunne steden ,,de graanschuren, waaruit Europa zich voorzag, en met ,,een grondgebied, dat niet uitgebreider was dan Wales, ,,en terwijl het volk ten allen tijde zware lasten moest ,,dragen, hebben hun leger, hunne vloot en hun han- ,,del hen altijd in staat gesteld, eene hooge plaats in te ,,nemen onder de volken van Europa".

De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* zoekt in Engeland-zelf steun tegen den *Times*. ,,Ieder regtgeaard En- ,,gelschman", zegt het blad, ,,die het artikel van den Times leest, wij zijn er verzekerd van, zal zich schamen over hetgeen het meest gelezene blad van zijn land durft schrijven. Hij zal de verachtelijke taal brandmerken met den naam, dien zij verdient".

,,Maar wat het Britsch gouvernement ook doen moge, ,,zegt de *Utrechtsche Courant*", onze regering zal, we durven het verwachten, hare taak begrijpen, en waar wij onmagtig mogen schijnen tegenover een zich alvermogend rekenend nabuur, zullen onze ministers toch in hunne houding in dezen het bewijs kunnen leveren, dat zij het bewustzijn hebben van ons regt, en alleende overmagt Nederland kan nopen, dat goed regt niet met kracht en gezag te handhaven". De *Tijd* merkt deswege op: «Wij hebben reeds vroeger een dergelijken wensch te kennen gegeven, en herhalen dien hier. Maar onze Regering haaste zich en wachte niet geduldig af, tot de *Times* zijn drogredenen overal in Engeland bij het volk, het Parlement en het cabinet ingang hebbe doen vinden, en het britsche bewind zal moeten handelen. Beter zou het geweest zijn in der tijd den sultan van Brunie te beduiden, dat wij geen engelsche radjas in zijn gebied zouden dulden; doch nu het eenmaal zoo ver gekomen is, trachte de regering ten minste in tijds alles aan te wenden om te beletten, dat voor den engelschen particulier de engelsche regering in de plaats trede.

(*Wordt vervolgd.*)

De Tweede Kamer der Staten Generaal heeft, den 8sten Oct. aangenomen de wetsontwerpen tot naturalisatie van de volgende heeren:

E. Francis, te Batavia;
I. J. Edwards, in de residentie Pekalongan;
F. W. Kuijpers, te Batavia;
F. J. W. Stüve, te Macassar;
T. Booth, te Winongan, residentie Pasoeroean;
A. Dekens, te Soeracarta;
J. R. Kampf, in de residentie Pekalongan;
J. A. Stewart, te Soerabaija;
L. Scheiner, te Djocjocarta, en
H. J. Lion, te Soerabaija.

ENGELAND.

Londen, 19 Oct. Hoogst waarschijnlijk zal men nu gedurende eenige dagen geen nieuws van Portugal hooren, en ziehier waarom. Tot hiertoe werd dit drama te Parijs afgespeeld, en kwam alles hierop neer, of het fransche gouvernement en de portugesche gezant elkander omtrent het door Frankrijk betwiste regtsbeginsel zouden kunnen verstaan; thans is, door het vertrek van Païva, de twistzaak op portugeschen bodem overgebragt. Het hof der Tuileriën stemt in eene bemiddeling toe, maar eischt het regt, den bemiddelaar te benoemen. Te gelijk met Païva is ook de fransche zendeling met de noodige instructiën voor den franschen gezant te Lissabon vertrokken, hoogstwaarschijnlijk voor het geval, dat Engeland zich in deze geschillen mogt mengen, of dat Portugal zijn moed of zijne eerzucht — eigenschappen, die Napoleon als een nachtspook ducht — zou op den voorgrond stellen. Intusschen staat, wat er ook gebeuren moge, Engelands eer hier zeer ernstig op het spel; het kan de onzijdigheid hier niet langer bewaren, het moet Frankrijk rekenschap vragen voor zijn gedrag, sedert 1852 gevolgd, om de verdragen omtrent den slavenhandel, door het voorwendsel van het vervoeren van vrije negers, te ontduiken.

De jongste tijdingen uit Marocco spreken van oproer en regeringloosheid in dit uitgestrekte gebied, en gewis zal Frankrijk met geestdrift van deze omstandigheid gebruik maken, om onder dit voorwendsel eene poging aan te wenden, ook Marocco aan zijn gebied te onderwerpen. Want, dit rijk bij Algerie bezittende, zou Louis Napoleon den sleutel van Afrika in handen hebben, en zich ook van eene suprematie ter zee tegenover Engeland kunnen verzekeren, die van allezins gunstigen invloed kon worden, bijaldien dan, gelijk men gegronde redenen heeft te vermoeden, Frankrijk het met de verdragen tot wering van den slavenhandel niet opregt meent. Daar nu evenwel de stand der zaken, in dit opzigt van dien aard is, dat Frankrijk deze aangelegenheid met allen schijn van regt, als een geheel personeel iets, buiten Engeland, behandelen, en alleen zijn escader van Toulon tegen Marocco opzenden kan, zoo spreekt het van zelf, dat dit reeds genoeg ware, om Engelands ijverzucht gaande te maken en aan de fransch-engelsche alliantie een gevoeligen slag toe te brengen, wanneer er zelfs niet nog bijkwame, dat men, naar de laatste tegenstrijdige berigten, omtrent Tetuan, allen grond heeft tot het vermoeden, dat de geheele zaak een verdichtsel van Frankrijk is, ten einde... eene gelegenheid te vinden, zijne wapenen ook in het gebied van Marocco over te brengen!

De handelsbrieven, dezer dagen uit Calcutta ontvangen, hangen van de indische zaken een minder schitterend tafereel op, dan de officiële dépêches en de correspondenten der dagbladen, die, wellligt uit eene lofwaardige vaderlandsliefde, schromen, de zwakke zijde der Engelschen aldaar bloot te leggen. Naar de eensluidende berigten der voormelde onpartijdige verslaggevers toch, moeten de verwikkelingen en bezwaren in Central-Indië er nog zeer ver af zijn van bedwongen te wezen.

Trouwens, men weet thans de reden, waarom twee regimenten in den Punjaub in opstand zijn gekomen. Men had namelijk tegen het geheele leger aldaar verdenking opgevat, en het besluit genomen om het deelsgewijze aldaar te verminderen. In verband hiermede zond men dagelijks twintig soldaten van ieder regiment naar huis terug. Dit gedrag bragt intusschen een hevigen argwaan bij deze beide regimenten te weeg; zij waanden, dat het plan hiermede was, hen allen om te brengen, en... zij sloegen tot muiterij over.

In den avond van den 18den ontving men hier eene dépêche, aan den *Bombay-Times* ontleend. Naar de berigten van dit blad, moet het er in Oude nog zeer slecht uitzien. Nog is daar de vijand magtig en geducht, doch zijn er, gelukkigerwijze, de hoofden verdeeld. Ook in Gwalior moet de toestand verergerd en alleen de rajah nog getrouw aan Engeland wezen, want het volk wordt daar door de zendelingen van Nana-Sahib dagelijks meer opgewonden. Dezelfde dépêche berigt ook, dat men er eindelijk in geslaagd is, Ceylon door den onderzeeschen telegraaf met Indië te verbinden.

Overigens is, uit de voormelde particuliere berigten, ook nog de krijgslist der insurgenten gebleken, als welke opzettelijk alle vaste plaatsen verlaten, deels om er door de Engelschen niet te worden opgesloten, deels om hunne magt bijeen te kunnen houden, terwijl die des vijands, door de bezettingen, welke men in de bedwongen sterkten moet achterlaten, allengs gesmaldeeld wordt. En de Engelschen kondigen met grooten ophef de *verovering* (?) van deze versterkte steden aan!

— De regering heeft op gelukkige wijze een geschil met Jung Bahadoor ten einde gebragt, dat bij de bestaande omstandigheden in Indië schromelijke gevolgen had kunnen hebben. Genoemde vorst had sedert eenigen tijd een grooten afkeer opgevat tegen den Britschen resident, kolonel Ramsay, ten gevolge eener oneerbiedigheid van den kolonel, ten aanzien van des vorsten broeder, wien de betrekking van opperbevelhebber der troepen was opgedragen. De vorst leverde eene aanklagt, bestaande uit 30 punten, tegen den resident bij den gouverneur-generaal in, waarvan de minste was, dat de resident zich oneerbiedig ten opzigte der hindoesche godsdienst had gedragen. De gouverneur antwoordde daarop derwijze, dat dit als eene kennisgeving klonk, als zou de resident teruggeroepen worden. Bij de terugkomst in zijn land, zeide Jung Bahadoor overluid, dat hij iets had gedaan, wat nog nooit een Indiaan gelukt was. Toen de resident opontboden was, wist hij zich dermate te verdedigen, dat hij weder naar Nepaul werd gezonden, waar Jung Bahadoor hem echter den toegang weigerde. Lang bleven de zaken in gespannen toestand, onderhouden door eene niet aangename briefwisseling, totdat alles weêr tot vriendschappelijkheid werd teruggebragt, door het besluit des gouverneurs, den resident ergens anders te plaatsen, omdat het, gelijk het heette, niet raadzaam was, den durbar van Nepaul een resident op te dwingen, van wien hij persoonlijken afkeer had. Dit toegeven is nogtans het eerste voorbeeld, door Engeland in Indië gegeven.

— De electrische telegraaf tusschen Melbourne en Adelaïde is voltooid, en door de gouverneurs van Victoria en Zuid-Australië plegtig ingewijd.

FRANKRIJK.

Parijs, 18 Oct. Nog is hier de naam van Portugal in ieders mond. Niemand gelooft in ernst aan een conflict, en toch oefent deze gebeurtenis — de demonstratie in de monding van den Taag — een nadeeligen invloed op het algemeen, op den handel, op de beurs enz. uit. Het is waar, dat graaf Walewski de volgende woorden toejuichte, door lord Clarendon, in de zitting van het jongste parijsche vredes-congres op den 14 April 1856 uitgesproken:" De onheilen van den oorlog liggen ons allen nog te versch in het geheugen, om niet met al ons vermogen een terugkeer, eene herhaling daarvan te verhoeden"; het is waar, dat graaf Walewski later zelfs verklaarde, door den keizer-zelven gemagtigd te zijn, dit gevoelen van den engelschen gezant bepaald te ondersteunen, vermits het eene gedachte uitdrukt, die zoo geheel met het streven van onzen tijd overeenstemt, met andere woorden, nog eene commentaar is op het bekende thema: «het keizerrijk is de vrede", maar het is een feit, dat de fransche regering de eerste was, die deze, op het parijsche congres uitgesprokene en algemeen verdedigde stelling, thans wilde over boord werpen. Gelukkig, dat zij nog in tijds heeft ingezien, te ver te zullen gaan, en daarom de oorlogsbodems *Donauwarth* en *Austerlitz* niet naar den Taag heeft laten stevenen, om Lissabon te bombarderen, maar... om den franschen gezant aldaar, in geval van afwijzing der voorstellen van zijn hof door het portugesche gouvernement, met luister te doen terugroepen en naar Frankrijk over te brengen.

De ministeriële verandering te Lissabon is dan ook niet het gevolg der fransche ostentatie, maar veel waarschijnlijker is het, dat de zwakke, weifelende houding der portugesche regering in de aangelegenheid der fransche liefdadige zusters de aftreding van het cabinet gebiedend noodzakelijk heeft gemaakt.

Ziedaar mijn gevoelen, dat echter — ik beken het u — sommigen niet met mij deelen. Wel meenen ook zij, dat aan het alarm geene zoo groote beteekenis moet toegeschreven, en dat de collisie wel *à l'amiable* opgegeven zal worden, maar aan den anderen kant beschouwen zij het diplomatisch verschil toch voor iets meer dan eene *bisbille*. Het algemeen blijft echter koud en onverschillig voor den roem, die te Lissabon te behalen is; de nationale ijverzucht daarentegen zou hevig ontbranden, wanneer Engeland zich mogt verstouten, in deze quaestie, alsof zij eene andere *Cagliari* betrof, meer dan lijdelijk toeschouwer te blijven. Reeds heeft de verschijning van de beide engelsche schepen, de *Victoria en Raccoon*, hier veel kwaad bloed gezet; vreemd voorwaar, hoe spoedig en vlug al deze vredelievende mogendheden met hunne oorlogschepen het *quos ego* uitspreken, of liever *tapage* maken!

Ik moet evenwel bij deze gelegenheid melding maken van een artikel, gisteren door de *correspondance Bullier* medegedeeld, en door den heer H. Ferrier onderteekend. Dit artikel heeft reeds ontzaggelijk veel sensatie gemaakt, en zeer natuurlijk. Het verspreidt juist licht over een punt in de portugesche quaestie, dat onze regering tot hiertoe met opzet in het duister schijnt te hebben willen laten, het is dat, betreffende de engelsche politiek. De heer Ferrier stipt met zijne meesterlijke pen, in den zoetsappigsten journalistischen schrijftrant, sommige overeenstemmingen aan, welke van dien aard zijn, dat men Engeland van deelneming of compèrage aan Portugals beleedigende handelwijze moet verdenken. Hoewel nu de heer Ferrier alles behalve een Anglomaan is en zich nooit gelukkiger gevoelt, dan wanneer hij John Bull op heeterdaad kan betrappen, berust zijne tegenwoordige beschuldiging echter op feiten en bedoelingen, die men kan, noch mag voorbij zien. Dat Engeland iets in het schild voert, heeft men reeds lang doorzien, en het *Journal des Débats* zelf bekommerde er zich, nu ongeveer een jaar geleden, bij gelegenheid van het huwelijk eener engelsche prinses met den vermoedelijken erfgenaam van den pruissischen troon over, te zien, hoe de britsche staatkunde zich beijverde, hare grenspalen op alle mogelijke punten van het vasteland te plaatsen. Uwe jongste belangrijke artikels over deze slangenpolitiek van Engeland bewijzen, dat gij, Nederlanders, deze zienswijze allezins deelt.

Indien de gissingen van den heer Ferrier, gegrond op den schijn en op gewigtige en sprekende antecedenten, juist zijn, dan zou het overigens geringe verschil met Portugal een ernstiger aanzien bekomen, althans in beginsel, en zelfs bij minnelijke vereffening daarvan zou onze regering de ware oorzaken *moeten* opsporen, waarom Portugal, dat zich in geen opzigt over Frankrijk heeft te beklagen, dit land op zijne gevoeligste plaats, namelijk in zijne vereering voor de liefdadige zusters, gekweetst en gegriefd heeft, waarom het den *Charles-Georges* in beslag heeft genomen, waarom eindelijk op het oogenblik, dat twee onzer vaartuigen de wateren van den Taag binnenstevenden, er ook, als ware het bij toeval, en onder het voorwendsel om water in te nemen, gelijk de heer Ferrier zegt, twee engelsche oorlogschepen binnenliepen? En mogt het onderzoek onze regering nu bewijzen, dat de britsche invloed onder al die hostiliteiten jegens ons in het spel is, dan zal zij haren geallieerde toch wel tot de pligten moeten terugroepen, die zijne nieuwe betrekking met ons hem opleggen!

Onze beurs beschouwt de zaak uit een ander oogpunt. Ook zij beaamt volkomen, dat het keizerrijk de vrede is, doch slechts zoolang als de vrede haar voordeel aanbrengt. Een coulissier, die eenige dagen geleden voor het noodlot van zijne gekochte premiën beducht was, beklaagde zich ernstig, terwijl hij zeide «wanneer ik had geweten, dat de fransche regering vrije negers koopt, zou ik zoo vrij zijn geweest geene rente te koopen".

Anderen meenen, dat het vreedzame keizerrijk en zijne aanhangers groote, ja veel grootere beloeften hebben, dan elke vorige regering, en het goede ligt immers zoo nabij — in de *Rue Vivienne!* Sedert de reis naar Cherbourg, heeft men maar altijd voor de koopers en liefhebbers gearbeid. De speculanten op daling betaalden onophoudelijk en begonnen te morren. Eene populaire regering, gelijk de onze, moet echter voor al hare onderdanen even moederlijk zorgen, opdat de onderdrukte partij haar geduld toch niet verlieze. Daarom Portugal, ultimatum en ultimatissimum (het nieuwste woord in den diplomatischen lexicon), een paar schepen in den Taag, de vloot te Toulon zeilree... en de arme baissiers herleven en zijn weder tevreden. Men voedert ze een weinig...

alleen om lat 'r weder des te krachtiger spijzen uit hen te kunnen bereiden. Want het conflict — voorspelden de *rentiers* reeds terstond — zal geen ernstig gevolg hebben in een tijd, waarin de groote geldmagten alles behalve kanonge uiter kunnen gebruiken.

Men verhaalde dezer dagen ter beurze, dat tusschen de regering, het crédit mobilier en het huis Rothschild eene overeenkomst gesloten was, volgens welke het laatste zich verbindt, de rente nog in den loop van dit jaar tot 75 pCt. op sleeptouw te nemen. Tot belooning daarvoor zouden de poorten van het *parquet* (op tijd, voor de lombardische en spaansche noorder spoorweg-actien, welke laatste in deze dagen onder het schild der Place Vendome haren intogt zullen houden, geopend worden.

Ondanks de tegenwoordige gesteldheid der beurs, twijfelt men niet, of de groote bankier zal aan zijne verpligting voldoen. Wanneer men toch ziet, hoe onze beurs zich gewillig aan den leiband van eenige maatschappijen en groote bankiershuizen laat rondvoeren en na honderd *illusions perdues* toch steeds weder op nieuw in de val loopt, dan schijnt niets meer onmogelijk!

— De parijsche correspondentie van den *Précurseur* bevat het volgende omtrent de zaak Mortara:

»Alweer Mortara! Dat arme kind weet zeker niet, dat zijn naam zoo veel gerucht maakt in de wereld. De *Univers* deelt, volgens de turijnsche *Armonia*, inderdaad *aandoenlijke* dingen mede, met betrekking tot den jeugdigen bekeerling in het gesticht der Katechumenen. Toen de knaap dezen *heiligen kerker* betrad, zou hij, bij het bemerken van een standbeeld der »H. Maagd der Smarten" boven de deur, hebben uitgeroepen: »»Waarom weent zij?""» — »»Zij weent,"" antwoordde men hem, »»omdat de joden zich niet bekeeren en haren goddelijken Zoon niet willen erkennen."" Behendiger kan men waarlijk de goede trouw van een kind niet verschalken. Maar nog bewonderenswaardiger is het weder-antwoord, dat men den knaap in den grond legt: »»Dan weent zij over mijn vader en mijne moeder!"" Het is gemakkelijk te zien, dat de weldoende werking van den doop zich bij den jeugdigen Mortara kenbaar maakt. Hij heeft nog wel andere wonderen gedaan, die bijna op mirakels gelijken: hij heeft zijn vader willen bekeeren! Toen men hem diens bezoek aankondigde, was hij zeer verheugd en verbeeldde zich, dat hij zijn vader tot christen zou kunnen maken als hij. »»Dit was zijne hoop — zeggen de *Armonia* en de *Univers* — en hij gaf ze naïf te kennen."" Doch dat kind, hetwelk een nieuwen heilige aan de Kerk belooft, heeft reeds opgehouden een gehoorzame zoon te zijn, en ik ken niets smartelijker en onzedelijker, dan dit antwoord aan zijn vader, dat hem ingelijks in den mond wordt gelegd: »»Waarom gaat gij niet met mij terug?"" vroeg hem zijn vader. »»Hebt gij Gods gebod vergeten: *eer uwen vader en uwe moeder!*"" Het peinsde een oogenblik en antwoordde: »»De paus kent de geboden beter dan gij en ik; ik zal doen wat de paus zal zeggen."" Bewondert gij niet met mij de voortreffelijke opvoeding, die de Kerk aan de kinderen geeft, die zij *steelt* en *bekeert*? Is het niet een verheven zedeleer, die het gezag van den paus over het kind boven dat zijns vaders stelt, en den zoon onderrigt, het goddelijk gebod *eer uwen vader en uwe moeder* te loochenen. — Volgens die zelfde correspondentie van de *Armonia* en den *Univers* beijvert men zich, om van den jongen Mortara een uitverkorene der genade te maken, en dien schandelijken roof als een soort van mirakel te willen doen doorgaan. Immers wordt gezegd, dat de knaap vurig verlangt al de Israelieten op de wereld tot het christendom over te halen. Ik herhaal het, - gaat de correspondent van den *Précurseur* voort, - die afschuwelijke komedie wordt met zulk eene onbeschaamdheid gespeeld, dat men er de oogen van zou moeten afwenden, indien niet tevens op de heiligste regten der menschheid een snoode inbreuk wierde gemaakt."

De *Charivari* slaat den *Univers* met den geesel der satire. »Een abbé," zegt het humoristische blad, »schreef dezer dagen in het *Journal des Débats*, dat de godgeleerde Tournely en de Sorbonne geene voorstanders waren van den gedwongen doop der joodsche kinderen. De *Univers* verklaart, dat hij niet alleen dezen abbé (Delacourture) niet zal antwoorden, maar zich voor immer onthouden zal, hem onder zijn waren naam aan te duiden. Wanneer men dus van nu aan in den *Univers* zal lezen: »»de hatelijke discipel van Tournely, de verfoeijelijke sectaris der Sorbonne, de schandelijke gallikaan, de ijselijke correspondent van de *Débats*,"" weet men, dat het blad den ongelukkigen abbé bedoelt, die zich veroorloofd heeft de leer van Veuillot, betreffende den doop, tegen te spreken."

Aan de *Köln. Zeitung* wordt uit Parijs berigt, dat de ministers zijn bijeengekomen, om over de houding der drukpers in zake Mortara te beraadslagen, en dat vermoedelijk, als gevolg van het genomen besluit, dr. Veuillot eene waarschuwing zal krijgen. — Over eenige dagen verwacht men de openbaarmaking van de pauselijke nota, betreffende de onderwerpelijke aangelegenheid.

POLEN.

Van de poolsche grenzen wordt het volgende gemeld: In de Wolkowyskerkreits ligt het, uit omstreeks 150 huizen bestaande, kroongoed Porozowo, dat, te gelijker tijd met anderen en door geweld tot het schisma bekeerd, een zeer onbeschoften en hebzuchtigen pope had erlangd. Deze legde den boeren heerendiensten als boete op, en perste hun op eene onbarmhartige wijze geld af, zoo dikwerf zij geestelijke behandeling noodig hadden. Hierover verbolgen, besloten de landlieden, zonder de meening der regering in te winnen, om tot de katholieke kerk terug te keeren, en begaven zich te dien einde tot den geestelijke Olendzki. Deze, een reeds op den rand des grafs staande grijsaard, en een streng, ijverig geloovige, bekreunde zich niet om de van de zijde der regering dreigende gevolgen, hoorde aller biecht, en nam hen weder in den schoot der kerk op. Naauwelijks had dit de grieksche priesterschap vernomen, of zij drong aan op de instelling van een onderzoek, dat nog niet is afgeloopen. Om intusschen de boeren tot gehoorzaamheid te brengen, zond de gouverneur-generaal Nasmow eene afdeeling troepen, onder aanvoering van zijn adjudant Popow, benevens politie-agenten, derwaarts. Zonder eenigen vorm van proces, had er nu eene afgrijselijke strafoefening plaats. Alle dorpbewoners, zonder eenige uitzondering, ontvingen slagen met de roede; meer dan honderd boeren, van wie er drie onder de strafoefening den geest gaven, werden met 600 knoetslagen gestraft; de geestelijke Olendzki was inmiddels reeds een natuurlijken dood gestorven, maar de deken en diens vicaris werden naar Wilna gebragt en op eene schreeuwende wijze mishandeld. Hierop dreigde men hun met Siberie, terwijl zij ten slotte aan het geregt werden overgeleverd. De metropolitaan, die zich juist te Wilna ophield, kreeg van den generaal Nasmow het schriftelijk bevel, om beide geestelijken onmiddelijk van hun ambt te ontzetten, en deze magtspreuk werd ook terstond, met verkrachting van elke kanonieke regtspleging, zonder een vonnis van het consistorie, tenuitvoer gelegd.

Korte schets der moeijelijkheden, waarmede de Landhuurders in de Vorstenlanden op Java, van af 1823, voortdurend hebben te kampen gehad.

(*Slot van ons vorig No.*)

Door de toenemende vermeerdering van producten, zoo wel in de Gouvernements-landen als hier, worden echter de middelen tot afvoer des te moeijelijker; doordien er geene goede wegen bestaan, moet alle afvoer uit de binnenlanden naar het strand met draagbeesten geschieden; veel zou hierin door het Gouvernement kunnen verbeterd worden, voornamelijk door het laten maken van goede karren en wegen, en te zorgen, dat die in den regen-mousson dan ook in een' bruikbaren staat worden gehouden; ook zou het bevaarbaar maken der Solosche rivier in den goeden mousson kunnen geschieden door het plaatsen van schutsluizen, in verband waarmede het doen springen van eenige klippen het gewenschte gevolg zou hebben; de Gouvernements-producten uit de Madioen en die der particulieren van Solo en Djocjo zouden dan gemakkelijk naar Soerabaija kunnen vervoerd worden, hetgeen nu niet anders dan in den regentijd kan geschieden, doordien de rivier anders op sommige plaatsen met praauwen van eenige grootte niet bevaarbaar is, — de hiertoe door het Gouvernement te doene kosten zouden ook spoedig door het vorderen van eene billijke belasting kunnen vergoed worden; — doch ter bevordering van deze en andere zaken, vooral wanneer particulieren daardoor met der tijd eenig voordeel zouden genieten, wordt niets gedaan; — de particulieren ondervinden daarentegen tegenwerking van de zijde des Gouvernements in den afvoer hunner producten; heeft men bij voorbeeld eenige draagbeesten gehuurd tot afvoer van product naar Samarang, en komen die beesten onbeladen terug, om eene andere vracht te halen, zoo worden die onderweg dikwerf aangehouden tot het transporteren van Gouvernements-product, en zulks niettegenstaande het Gouvernement aannemers heeft, voor den afvoer van zijne producten. — Tegen dergelijke handelingen is niets te doen, de begeleiders van dergelijke draagbeesten durven zich niet verzetten, en klagten van de belanghebbenden worden niet aangenomen, ja, men zou zelfs vreezen beschouwd te worden als een tegenstander; in één woord, alle mogelijke middelen worden te baat genomen, om de belanghebbenden in het ongelijk te stellen. — Werden nu echter door het Gouvernement maatregelen genomen ter voorziening in den afvoer van zijne producten en die van particulieren, dan zouden al deze moeijelijkheden geen plaats hebben, en de schepen, die nu dikwerf eenige maanden op lading moeten blijven wachten, zouden ook in de gelegenheid zijn, hunne reizen spoediger te kunnen volbrengen. — Dit alles geldt vroegere jaren.

Dat de Landverhuur toenmaals in de Vorstenlanden door de eigenaren steeds gewenscht werd, als te mogen blijven bestaan, en sedert nog meer voordeelen heeft aangebragt, is overtuigend bewezen, want daardoor vinden de Vorsten der Javanen een groot middel van bestaan; de toelagen, die de Prinsen, Regenten en mindere Hoofden in geld maandelijks ontvangen, zijn niet van belang, de landen, waarvan hun het vruchtgebruik is toegestaan, zijn in evenredigheid van hetgeen zij vroeger voor den overgang der nieuwe residentiën hadden, ook niet groot: en evenwel blijven de behoeften voor hunne levenswijze niet alleen dezelfde, maar nemen steeds toe, terwijl zij somtijds aan vele lasten onderworpen zijn. Ik zal daarvan een voorbeeld mededeelen.

Bij de komst van een' Gouverneur-Generaal zijn de keizer en alle andere hoofden tot vele kosten genoodzaakt, — en deze moeten de mindere hoofden steeds dragen; — voor den rijks-bestuurder, de tommengongs en mantries wordt maandelijks eene som van *f* 10 betaald, doch het gebeurt dikwijls, dat er maanden verloopen, dat die toelagen niet aan de belanghebbenden worden uitbetaald; de rijks-bestuurder heeft, bijvoorbeeld, praauwen moeten in orde brengen voor de reis van den Gouverneur-Generaal naar Ngawi, gelegen aan de grenzen van de residentie Madioen, aan de Kraton, of iets dergelijks moet wat gemaakt worden voor de receptie van Z. E.; hiervoor worden dan de tractementen dier hoofden gebezigd, om een en ander te bekostigen, — ware het dus niet, dat die hoofden hunne landen mogten verhuren en door een te erlangen voorschot van de huurders nu en dan geholpen werden, zoo zouden velen hunner dikwijls geene middelen hebben, om voor zich en de hunnen het noodige aan te schaffen.

Nadeel bestaat er in de verhuur van Landen hoegenaamd niet, noch voor het Gouvernement, noch voor den verhuurder; ieder, die de zaak kent en ten deze zijn gevoelen onpartijdig te kennen geeft, zal dit gereedelijk moeten toestemmen; de tegenwerking, die in dit opzigt ondervonden wordt, is alleen toe te schrijven aan de afgunst van sommige hoofd-ambtenaren, die ongaarne zien, dat de huurders, na eenige jaren moeite en arbeid, eene fortuin erlangen, en daardoor een onafhankelijk leven kunnen leiden.

Alhoewel sommige residenten in vroegere dagen, altans vóór 1840, de landverhuur zoo veel mogelijk hebben tegengewerkt, zoo is door eenigen toch later ingezien, dat ook zij daarvan voordeelen zouden kunnen trekken en willigt daardoor fortuin maken, weshalve zij dan ook met verscheidene landhuurders te Djocjocarta en Soeracarta geassocieërd zijn geweest. Dit zij voor thans voldoende. Intusschen stel ik mij voor, de behandeling van deze belangrijke aangelegenheid later te vervolgen. (*Redactie.*)

(*Overgedrukt uit het N. A. H. en E.*)

Maatschappij tot ontwikkeling van de Wester-afdeeling van Borneo.

Zetel Amsterdam. Drie directeuren hier. Eerst één op Borneo, later welligt meer. Kapitaal *f* 250,000,000, met regt van privilegie voor de eerste aandeelhouders.

De wijze van uitvoering. — Vestigen van suikerfabrieken. Planten van rijst, katoen, koffij, tabak, enz.

Werklieden: Dajakkers, Chinezen, Javanen, Madurezen, Maleijers, enz. Langzamerhand Europeanen, eerst voor skilled labour, later ook, naar mate van de réussite, voor andere werkzaamheden.

(Doel: langzaam meer en meer versterking van het europesche element, om daardoor invloed op het bevolking uit de te oefenen, en tevens beschaving en Christendom te bevorderen; tegenwigt tegenover Sarawak.)

Berekening van voordeelen. — (Voorloopig verwijzen naar de Bijlagen, die later zullen worden publiek gemaakt.)

Verdeeling van de winsten, na aftrek van bestede onkosten, hier te lande en op Borneo. Onkosten der exploitatie, enz.; 5 pCt. rente van het kapitaal. — Voor admininistratie, een deel vooreerst voor de directie hier en in O.-Indië, minder naar mate de winst grooter wordt, benevens eene kleine vaste toelage. — De bijdragen van het gouvernement en van de Handel-Maatschappij, als aandeelen in de onderneming, en mede gelijke regten als elk ander.

Het bestuur zal zamengesteld zijn als volgt: Zeven commissarissen, waarvan de Regering en de Handel-Maatschapdij zich elk de aanstelling van één hebben voorbehouden. De keuze voor de vijf overigen is gevallen op de navolgende heeren: voor Amsterdam, C. Faber Boissevain, L. Bienfait & Zonen, J. J. Santhagens; voor 's Gravenhage, Jhr. J. P. Cornets de Groot, en voor Rotterdam, ... , waarvan vier dit hebben aagenomen, terwijl die van Rotterdam deze aanbieding voor alsnog in bedenking heeft gehouden. Drie directeuren, de weten: F. H. van Vlissingen, J. J. Hasselman, oud-resident van Djocjocarta, en P. N. Muller, eerste teekenaar van de firma Muller & Reese. En voor hoofddirecteur op Borneo, de gepens. adsistent-resident Diellwart, laatst administrateur van de tinmijnen te Billiton. Bovendien zal waarschijnlijk een aanzienlijk en solied handelshuis te Batavia het agentschap voor de Maatschappij op zich nemen. (*Redactie*).

(*Overgedrukt uit het N. A. H. en E.*)

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
December	13	Engelsch	Strathmore	J. Manro	Shanghay	28 November	Londen
"	—	"	Asfaye	G. Codwell	Manilla	26 "	Liverpool
"	—	"	Mary Smitt	W. Baxey	Whampoa	20 "	Adelaida
"	14	"	stoomschip Princes Charlotte	L. F. Pougon	Hongkong	28 "	Porstmouth
"	—	Amerikaansch	Merrimac	C. Thueston	Batavia	12 December	New-York
"	17	Z. M.	fregat de Ruijter	kapt. ter zee du Cloux	Nederland	9 Junij	Batavia

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
December	16	Z. M.	stooms.	Etna luit. ter zee 1ste kl.	Rujer	Samarang	14 Dec.	
"	—	"	"	Madura " " " " "	H. P. Klerck	Borneo Westkust	— "	
"	—	Nederlandsch	bark	Johanna en Geertruida	P. Flens	Pamanoekan	— "	
"	—	Ned. Indisch	"	Albandanie	Said Ismael	Banka	— "	Maclaine Watson & Co.
"	17	"	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Borneo Westkust		Buijs, Jacobsen & Co.
"	—	"	"	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	5 Dec.	W. Cores de Vries.
"	—	Deensch	bark	Valkyrien	Strandgaard	Terug uit Zee.		Levert & Co.
								Paine, Stricker & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	18	Nederlandsch	bark	Ary Scheffer	J. G. Kunst,	Soerabaija
"	—	Ned. Indisch	schoener	Mabroek	Said Madehie	Palembang
"	—	Deensch	bark	Valkyrien	Strandgaard	Copenhagen
"	—	Ned. Indisch	brik	Pesekau	Tan Siauwkeng	Pecalongan
"	—	"	schoener	Atiatul Maulah	Hadjie Ariep	Banjermassing
"	—	Chili	schip	Mercedes	A. Loff	San Francisco via Sam. en Soer.
"	17	Nederlandsch	"	Tonia	C. F. Zeeman	Nederland
"	—	Z. M.	korvet	Prins Mauritz der Nederlanden	Luit. t/z. 1 kl. d'Hamecourt	koerst N. W.
"	18	Nederlandsch	schip	Susanna en Elisabeth	C. Ouwehand	Boni via Samarang
"	—	"	"	Electra	H. Wegman	Boni via Samarang
"	—	"	bark	President van Son	C. Kramers	Padang
"	—	Ned. Indisch	"	Jenoer	Mohamad	Palembang
"	—	"	"	Srie Palembang	Tjia Tjengoan	"
"	—	"	"	Boesroel Karim	Said Mohamad	Banjermassing

Aangekomen Schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Dec.	4	Ned.	schip	Karel en Henricus	A. van der Geer	Batavia.
"	6	Amer.	"	Arracan	J. Both	"

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	3	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Passeroean.
"	—	"	bark	Asultanie	Said Segaf	Grissee.
"	4	"	"	L'Amitié	Valberg	Macasser.
"	—	"	kotter	Krabbe	Mardam	Passoeroean.
"	—	"	bark	Fathool Rachman	Said Segaf	Grissee.
"	5	Ned.	schip	Phoenix	J. Johannsen	Nederland.
"	—	"	"	Dionijsia Catharina	v. d. Spreukel	"

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	Drie Vrienden	J. Anderson		
"	Bellatrix	van der Wijk		Fraser Eaton, & Co.
"	Stad Schiedam	T. Wulp		"
"	Walvisch	Schut	Nederland.	"
"	Elisabeth	Veenstra		"
"	Henriette Gerardina Susanna	Sissingh	Nederland.	"
"	Christina Agatha	W. L. Kuik		"
"	Louisa Anthoinetta	Mc. Kenzie	"	"
"	Johannes Albertus	J. C. Londt		Adam & Co.
"	de Stad Nijmegen	Cruger		B. J. van Eck & Co.
"	Karel Henricus	A. van der Geer		"
"	Catharina Wilhelmina	Popken		"
"	Everdina Elizabeth	Toujes	Pasoeroean.	Ruyl, Cramer & Co.
"	Jacob	Börger	Rotterdam.	"
"	Sophia	G. Schuit	Nederland.	Mathieu & Co.
"	Jonge Jan	Pheiffer		"
"	Zaanstroom	Schaap		van Leeuwen & Co.
"	Jan Schouten	J. Coening Meijer	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
"	Oost India Packet	Postma	"	"
"	Adolf van Nassau	P. Munster		"
"	Prins Frederik der Nederlanden	de Wit	Nederland.	"
"	Louisa Maria	P. Tjebbes		"
"	Jupiter	Moll	Nederland.	"
"	Delfshaven	Schaap qq.	Macasser.	"
"	Jan van Hoorn	B. Moles	"	B. Kopersmit & Co.
Nederl. Indie	Fear Not	Mc. Kenzie	"	"
"	Carolina Sophia	N. C. van der Beek		Adam & Co.
Engelsch	Lismoyne	Dempater	Molukko's.	"
"	Henry Winch	Griffin		Fraser, Eaton & Co.
"	Sophia Fraser	Wilson	China.	Adam & Co.
"	Schotch Lassie	Crawfurd	Singapore.	"
Fransch	Le Prophète	Guérin		"
Hamburgsch	Arracan	J. Both	Frankrijk.	"
Pruisisch	Maria Christina	C. Vos.	Nederland.	Mathieu & Co.
Hanover	Munster	C. Koch	"	P. Kervel & Co.
Deensch	Ida Mathilda	L. H. Gronow	" Amsterdam.	" B. J. van Eck & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman	Padang	Haager & Schuurman.
″	″	Eva Johanna*	H. de Boer		″
″	″	Anna Paulowna*	W. Bik Wz.		″
″	brik	Cornelia Hendrika*	C. Jaski		″
″	schip	Cornelis Houtman	J. H. Bolman	Amsterdam	Schimmelpenninck & Co.
″	bark	Pantalon	Bruinzeels		″
″	″	Emelie	Marker		″
″	″	Constance	Kimmerer		″
″	″	Almelo	R. P. Tjebbes		″
″	schip	Acadia	G. Greefkes	Exp. Boni	″
″	bark	Amboina	W. H. Rusman		Reijnst & Vinju.
″	″	Bezoekie*	van Bueren		″
″	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Exp. Boni	″
″	bark	Twee Anthony's*	van Rijn van Alkemade		″
″	″	Alblasserdam	J. 'tHoen	Exp. Boni	Maclaine, Watson & Co.
″	″	Cornelia Smit*	R. Weidenaar		″
″	″	Regina Maria*	S. Ouwehand		″
″	″	Stad Middelburg*	D. D. Ouwehand	Exp. Boni	″
″	″	Catharina Maria*	Schuchard		″
″	″	Johanna en Geertruida*	P. Flens	Exp. Boni	″
″	schip	Zeelandia*	W. Blaakhert		″
″	″	Cheribon*	W. J. Coers	Exp. Boni	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
″	″	Johanna Christina*	J. R. de Boer		″
″	″	Louis Meijer*	O. Hazewinkel		″
″	″	Twee Cornelissen	J. C. Krije		″
″	″	President Plate*	J. C. Hartsen		″
″	″	Noord Brabant*	H. R. Bok	Exp. Boni	″
″	″	President van Rijckevorsel*	C. Vermeij	Exp. Boni	″
″	″	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		″
″	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		″
″	″	Souburg*	van Linderen		″
″	schip	Nieuwland	D. G. Pott		″
″	″	Elisabeth	H. A. Harms	Exp. Boni	″
″	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijudert		″
″	″	Willem III*	C. van der Burg	Exp. Boni	″
″	brik	Wildeman	A. J. Driest	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
″	schip	Amsterdam	D. Herderschee	Melbourne	″
″	bark	Haamstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
″	″	Susanna*	C. Venck	Exp. Boni	″
″	brik	Koerier*	J. F. Rotgans	Soerabaija	″
″	″	Jan van Galen*	P. de Boer		″
″	″	Rhynvis Feith*	Lammers	Soerabaija	″
″	bark	Constantia*	E. Vonck		″
″	schip	Ternate*	T. Carsz Tn.	Exp. Boni	″
″	″	Johanna Maria Christina	Gorter		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
″	″	Neptunus*	P. Schuurman	Exp. Boni	″
″	″	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman	Exp. Boni	″
″	″	Waterloo*	D. Duinker	Exp. Bani	″
″	″	Eensgezindheid*	B. G. Flik		″
″	″	Ouderkerk a/d. Amstel*	D. H. Kramer	Exp. Boni	″
″	″	Ida Elisabeth*	H. Kramers		″
″	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		″
″	″	Philips van Marnix*	E. van Duijn		″
″	″	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland	″
″	″	Prins van Oranje*	Hensing		de Weerdt, Ruijl & Co.
″	bark	Abel Tasman*	J. R. Rijken		″
″	″	Tagal*	Göbel	Exp. Boni	″
″	″	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
″	″	Odilia Magaretha	Hazelhoff		″
″	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		″
″	″	Delft*	van Geelkerken		″
″	″	Jedo	van der Hoeven	Exp. Boni	″
″	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos		″
″	″	Landbouw*	P. Kleijnenberg	Exp. Boni	″
″	″	Schuringa	Engelsman		″
″	brik	Anna	van der Valk		″
″	schip	Eva Johanna	von Bochove		″
″	″	Maasstroom	Mellema		″
″	″	Admiraal de Ruijter	B. Koster		E. Moormann & Co.
″	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Exp. Boni	″
Nederl. Ind.	″	Ameer*	Sech Balfagie	Soerabaija	Buijs, Jacobsen & Co.
″	″	Aladanie*	Goestie Tassim	Cheribon	″
″	″	Justina*	Lim Goansing	Palembang	″
″	″	Faid Alim*	Sech bin Waber	Makasser	″
″	″	Balhair*	Moh. Said		″
″	″	Borneo*	The Tjinping		″
″	″	Alhamdanie*	Said Ismael		″
″	brik	Roodatool Jana*	Moh. Said		″
″	″	Al Osmanie*	Sech Bahasoan	Cheribon	″
″	″	Soesroel Karim*	Sech Awab Said	Samarang	B. J. Jacobs.
″	bark	Alnoer*	Sech Sultan	Samarang en Soerabaija	″
″	brik	Fathool Main*	Sech Mohamat		″
″	bark	Lachmadie*	Said Hassin	Indramaijo	″
″	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	Haager & Schuurman.
″	bark	Ellen*	Wentholt	Samarang	B. Kopersmit & Co.
″	″	Marianne Antoinetta*	J. Winter		″
″	″	Fathool Medjid*	Sech Tambie	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
″	bark	Vernon*	Gilbert		″
″	″	Richard Thornton*	J. D. Ramsay		Martin, Dyce & Co.
″	″	Ravensworth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
″	schip	Lord Warriston*	Look		Morgan, Melbourn & Co.
″	″	Achilles	H. T. Hart		″
″	schoener	Harriet*	Ross	Cocos Eilanden	Adam & Co.
″	schip	Oxus*	Wallave	Makasser	″
″	bark	Rory O. More*	Thomas	Swan River	″
Fransch	″	Mauritius*	Regnier		C. Bahre & G. Kinder.
″	″	Camoëns*	Gousseaume	Frankrijk	J. Cezard & Co.
Amerikaansch	schip	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
Hamburg	schoener	Helene*	Range		C. Bahre & G. Kinder.
″	schip	Neumuhlen*	Heuer		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover	″	Kroonprins Ernst August.*	Meijer		C. Bahre & G. Kinder.
Zweedsch	″	Cecilia*	Kronhaun	Dordrecht	Pitcairn, Syme & Co.
″	brik	Selma*	Larsson		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Prince Oscar*	Oberg		″
Deensch	schip	Hindostan*	Bendixen		C. Bahre & G. Kinder.

Vertrokken Schepen van *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	2	Ned.	schip	Nederland en Oranje	van Ruijven	Nederland.
″	4	″	″	Hester Adriana	van Hees	″
″	—	″	″	Vice Adm. Gobius	v. d. Linden	Ned. over Pas.

Aangekomen Schepen te *Banjoewangie*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	29	Z. M.	stooms.	Ardjoeno kapt. luit. t/z	van Hasselt	Balie Beliling.
″	30	Ned.	schip	Louisa	Antusch	Soerabaija.
Dec.	1	N. I.	″	Ernst Willem	M. Paulino	Tjilatjap
″	2	Zweed.	″	Carin Cecilia	Bergström	Soerabrija.

Vertrokken Schepen van *Banjoewangie*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	26	Ned.	schip	Duiveland	J. C. Viersma	Middelburg.
″	—	″	″	Christiaan Huijgens	van Katwijk	Nederland.
″	—	″	″	Minerva	J. J. van Boven	″
″	28	″	″	Europa	J. G. Tromp	″
″	29	Z. M.	stooms.	Ardjoeno kapt. luit. t/z	van Hasselt	om den Noord.
Dec.	1	N. I.	schip	Ernst Willem	M. Paulino	Sumanap.
″	3	Ned.	″	Louisa	Antusch	Nederland
″	—	Zweed.	″	Carin Cecilia	Bergström	Falmouth.

HANDELSBERIGTEN.

Te BATAVIA, den 18den December 1858.

Koffij, Java *f* 31 @ *f* 32,—
—— Padang *f* 32,— @ *f* 33,—
Rijst, Indramaijoe *f* 180,—
—— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 130,— @ *f* 140,—
—— ″ ″ 2de ″ *f* 110,— @ *f* 130,—
—— Carga *f* 90,— @ *f* 100,
Suiker, witte N°. 16. *f* 18.25 @ *f* 18,50.—
Arak, *f* 65,— @ *f* 70,—
Wisselkoers op Holland 103 @ 103,50 % 6 maanden dato.
″ op Engeland, *f* 11,50 6 maanden zigt.

Vrachten: Abel Tasman, door de N. H. M. opgenomen @ *f* 42,50,— door het Gouvernement voor de Expeditie naar Boni. Onderkerk a/d. Amstel, Jedo, Noord Brabant, Stad Middelburg, Johanna Geertruida, Elisabeth, Alblasserdam, Landbouw, Cheribon, Ternate, Willem III, Ferdinandina Emma, Susanna, Tagal, Neptunus, Waterloo, Argo en Wilhelmina Lucia.

Te SOERABAIJA, den 11den December 1858.

uiker N°. 16 ℔ picol *f* 18,—
Koffij ℔ picol, *f* 31,— nominaal.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 140,— @ *f* 150,—
″ (carga) ″ ″ *f* 115,— @ *f* 125,—
oehuiden ℔ 100 stuks, *f* 200,— @ *f* 300,—
Arak. ℔ legger, *f* 50,—
Klapper olie ℔ picol, *f* 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, *f* 7,50 @ *f* 8,—
Olie (Klapper) ℔ picol, *f* 15.—

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 3 *tot en met den* 11 *December* 1858.

Aanvoer.

Van Padang en Bencoelen per N. I. stoomb. *Batavia*, gez. Neijts, agt. W. Cores de Vries.

4 keld. genever, 2 vn. spek, 17 pic. notenmuskaat, 1 do. foelie, 17 do. koffij, *Order.*
3 kn. speelgoed, *Padingee.*
1 kt. batik goederen, *Tolson, Hunt en co.*
433 pic. rotting, *Purvis en co.*

Van Singapore, Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

11 kn. opium, *Borneo C. Limited.*
10 kn. opium, 20 bn. garen, 1 kt. lak, *N. H. M.*
12 kn. opium, *Joakim.*
1 kt. zijde, 3 do opium, *Purvis en co.*
1 kt. zilverwerk, *van Slooten. Morgan en co.*
1 kn. Chin. goederen, 9 do. manufact., *Order.*
2 kt. pistolen, *John Pryce en co.*
13 platen zink, 1 kt goudgeld, *Arnold en Zn.*
6 kn. zijden goederen, *Said Mohamat.*
2 kt. goudgeld, *Said Hoesin bin Alie.*

Van Rotterdam, per Ned. schip *Prins van Oranje*, gez. Hensing. agenten de Weerdt, Ruyl en co.

200/m steenen, 100 vn. kopermunt, *N. H. M.*
70 coll. manufacturen, *E. Moormann en co.*
20 vn. spek, 100 do. koolteer, 200 zw. do. 92 hammen, 40 mand. bier, 20 do. min. water, 2 kn. gebak, 10 vs. en 10 blikken saucijs de bologne, 27 vs. rolpens, 5 do. ossen tonnen, 10 ps. ger. vleesch, 6 coll. galanterien. 37 ps. speelgoed, 1 kist diversen, *Agenten.*
2 kn. glazen knoopen, 5 do. metalen do., 25 do. ijzer en staal enz., 7 coll. ijzerwerk, 6 do. manufacturen, *B. Andreas en co.*
16 kn. bitter, 100 hammen, 45 oxh. wijn, 100 vs. boter, *J. Cezard en co.*
6 kn. meubelen, *Poelman.*
13 vn. wijn, *Hunter, Houghton en co.*
100 kn. wijn, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kist keuken gereedschappen, *Louran en van Walcheren.*
1 kn. manufacttren, 22 do. rood garen. *Pandel en Blichaus.*
24 kn. brandy, *van Riet en ter Gouw.*
100 kn. lood in bladen. *Tiedeman en van Kerchem.*
40 vs. spijkers, 50 kn. wijn, 100 vs. boter, *Order.*
26 kn. likeur, 100 vs. boter, 24 bn. zakken, 6 bn. manufacturen, *van Ommeren, Rueb en co.*
2 kn ijzerwerk, *Dümmler en co.*
8 kn. schrijfbehoeften, 10 do. registers, 1 stempelpers, 1 do. diversen, 2 do. copieerpersen, 1 do. shwals, *Cassalette en co.*
100 vs. boter, *John Pryce en co.*
10 vs. boter, *Swart.*
125 vn. cement, 1 kist kantoorbehoeften, *Poublon.*
1 kist kantoorbehoeften, *Lange en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Rhynvis Feith*, gez. Lammerts van Bueren, agt. van Ommeren, Rueb en co.

2 kn. inkt, 1 do. stalen pennen, 1 do. speelkaarten, 5 do. papier, 1 do pennen, 1 do. lak, 1 do. ouwels, 3 do. brandkasten, 30 coll. manufact., 9 kn. koek en banket, 12 bladen koper, *Agenten.*
1 kt. .... *Schimmelpenninck en co.*
2 kn. glaswerk, 1 do. bitter, *Haager en Schuurman.*
8 kn. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
2 kn. .... 1 do. schilderijlijsten, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
50 md. min. water, *Bornand en co.*
1 kt. kramerijen, 50 do. champagne, *C. Bahre en G. Kinder.*
175 kn. champagne, 1000 keld. genever, 4 kn. manufact., *Busing, Schröder en co.*
4 kn. brandkasten, *Picart.*
2 kn. kramerijen, 4 do. manufact.. 4 do. glaswerk, 38 vn. lederwerk, 10 kn. kantoorbeh., 100 do. champagne, 11 coll. modewaren, 51 vn. ijzerwerk, 9 kn. kleederen, 75 vn. spijkers, *Gumprich en Strauss.*
6 vs boter, 4 hammen, 2 ks. kaas, 1 kt. zuur, *Klap.*
100 vs. boter, 11 do. zeep, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
3 kn. piano's, *Hubert.*
280 vs. spijkers, *Andreas en co.*
3 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
100 keld. genever, *Engelhard en co.*
1 kt. diversen, *Godefroy*
2620 stav. ijzer, 50 bund staal, *Metzendorff, Wilmans en co.*
16 koopmanschappen, 1 do. kramerijen, 1 theeservies, 100 kn. bier, 3 do. rijtuigen, 1 do. suikermonsters, 500 keld. genever, 115 vs. boter, 2 kn. diversen, 10 do. wijn, 203 vs. spijkers, 32 kn. calicots, 24 do. manufact., 12 do. banket en koek, *Order.*

Van Manilla per Eng. bark *Oxus*, gez. Wallas, agt. Busing, Schröder en co.

2700/m. Man. sigaren, 603 pic. sapanhout, *Agenten.*
10/m. Man. sigaren, *Adam en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Soerabaija per Zw. schip *Daniel Elfstrand*, gez. Wahlman, agt. Pitcairn, Syme en co.

3947 pic. rijst, 200 do. rotting, *Busing, Schröder en co.*
3 vn. provisien, uit entrep. *Rekling, Ekström en co.*
3 vn. provisien, uit entrep. *Agenten.*

Naar Frankrijk via Soerabaija per Fr. schip *Ville de Paris*, gez. Marillet, agt. J. Cezard en co.

190 pic. rotting, 2 kn. soya, 40 do. wijn, *Agenten.*

Naar Frankrijk via Samarang per Fr. schip *Albert Cézard*, gez. Dolu, agt. J. Cezard en co.

1512 zakk. peper, *Aan boord gebleven lading.*
146 pic. rotting, 1291 do. koffij, 90 do. peper, 143 do. suiker, 3 vn. wijn, *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaya, per Ned. schip *Koning Willem III*, gez. Zeijlstra, agt. B. van Leeuwen en co.

10 balen, 24 coll. en 10 kn. manufacturen, 1 kistje en 66 coll. koopmanschappen, 100 vn. koper munt, 702 bossen ijzer, *Aan boord gebleven lading.*
3 kn. sarongs, 10 do. glaswerk, 6 do. glas, 29 coll. huisraad, 1 wagen, *Agenten.*
3 wagens, *Oudart, Frères.*

Voor Nederland.

75 pic. rotting, 300 do. tin, *N. H. M.*

Naar Djambi per Ned. Ind. *Java*, gezagv. Worthington, agenten Schimmelpenninck en co.

60,000 ℔ rijst. 100 kann. olie, 8 vadem brandhout, 1 scheeps kombuis, 2 vn. azijn 10 zakk. koffij, 9 vn. genever, 346 do. spek en vleesch, 40 ank. tjabé op azijn, 2 zakk. peper, 124 do. gedr. visch, 50 do. dingding. 250 do. brood, 1 koy. en 2 pic. zout, 359 coll. diverse gouvernements goederen, *Gouvernement.*

Naar Japan via Manilla per Ned. bark *Postiljon*, gez. van der Pol, agt. Dümmler en co.

25 kn. manufact., 1 speeldoos, 35 pic. rotting, 49 kn. slaolie, 20 do. lijnolie, 10 do. banket, 2 do. likeuren, 1 bl. manufact., 2 kn. drills, 5 do. ongebl. katoen, 5 do. muzijk instrumenten, 1 do. echt passement, 9 oliph. tanden, 1 kt. pendules en horologien, 2 do. medicijnen, 1 do. bascules en gewigten, uit entrep. *Agenten.*
8 kn. gedr. katoen, 2 do. manufact., uit entrep. *Borneo C. Limited.*
36 pic. rotting, 50 kn. slaolie, *Cassalette en co.*
5560 pic. rijst, *Paine, Stricker en co.*
10 bn. manufact.. 100 ks. zeep, 3 vn. glaswerk, 4 ankers, 5 kettingen, *Tolson, Hunt en co.*
50 vn. meel, uit entrep. *E. Moormann en co.*
110 keld. genever, uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
1 kt. boeken, *G. Kolff en co.*
3 kn. chitzen, 12 bn. drills, *van Ommeren, Rueb en co.*
2 kn. tjelies, 11 do. gedr. katoen, 1 do. rood do 1 do. jaconets, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*
8 kn. borden, 2 do. glaswerk, 12 do. slaolie, 2 do. provisien. 1 do. zwepen en potlooden, 15 do. wijn, uit entrep. *L. Platon.*
12 kn. champagne, uit entrep. *Bornand en co.*
16 ks. medicijnen, *Gezagvoerder.*
3 bn. zakken, 100 pakk. zeep, 2 kn. do. 2 do. binl. kalk, 5 do. castor olie, 8 vs. spijkers, 10 krandj. gambier, uit entrep. *Gaspers en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Maarten van Rossem*, gez. Rijken, agt. Haager en Schuurman.

258 pic. rotting, 170 do. kadranghout, 5875 do. rijst, 3004 do. suiker, 200 kn. thee, 242 ps. koehuiden, *Agenten.*
500 ps. koehuiden, *Schimmelpenninck en co.*
88 kn. paarlschelpen, 1 do. schildpad, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*
20 legg arak, 69 led. leggers, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 kt. Jap. kabaaijen, *Cassalette en co.*
85 legg. arak, *J. Cezard en co.*
499 pic. thee, *N. H. M.*
2 kn. diversen, 1 bl. koffij, *van Ommeren, Rueb en co.*
35 keld. genever, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. bark *Julia*, gez. van der Kolff, agt. Schimmelpenninck en co.

200 pic. tin, 50 do rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per Ned. bark *Senior*, gez. Swart, agt. C. Bahre en G. Kinder.

100 vn. kop. munt, 1 kt. waskaarsen, 2 do. schermgereedschappen, 1 do. kousen, 5 do. zinkwit, 3 vn. do, 65 do. swartsel, 1 do. zeep, 1 do. ..., 1 do. plaatkoper, 1 do. zijden garen, 9 do. blik, 20 do. koper en koperdraad, 6 do. koehaar, 2 do. diversen, 2 do. smeltkroesen, 1 do. amaril, 11 ps. pokhout, 70 bn. zakken, 401 coll. manufact., 300 vs. staal, 886 boss. ijzer, 14 kn. kantoorbeh., *N. H. M.*
3 kn. speelgoed, *Engelhard en co.*
25 kn. koopmanschappen, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
25 kn. koopmanschappen, *Order.*
25 vn. meel, 22 ks. provisien, *Gezagvoerder.*
4 kn. kaas, *S. B. van Kleeff en co.*
100 ks. cognac, *Agenten.*
1 kt. diversen, *Gouijn.*
1 kt. thee-serviesen, *van Pers.*

Voor Nederland.

400 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Tagal per N. I. bark *Clipper*, gez. Eschauzier.

3 kn. modewaren en kramerijen, 4 do. kruid, *Gumprich en Strauss.*
4 kn. lampen en glaswerk, 1 do. stolpen, 1 do. zadels, 4 do. provisien, 5 vn. afget. bier, 2 do. porter, *Abeelen, Dennison en co.*
4 kn. gember, 2 do. lampen, 5 do. kaarsen, 5 do. stropen, 16 do. azijn, 1 do. josteeks, 9 coll. provisien, *Cassalette en co.*
3 kn. calicots, 3 do. madapoll., *E. Moormann en co.*
6 kn. provisien, 10 do. wijn, 4 vn. do. 2 kn. geleijen, 4 do. champagne, 5 do. thee-serviesen, 1 do. pruimen, 1 do. porcelein, 6 do. rhijnwijn, 1 do. lakens, 2 do. modewaren, 1 do. papier, 1 do. thee, 1 do. eau de cologne, 300 planken, *L. Platon.*
1 kt. porcelein, 1 machine, 1 kt. papier. 1 do. kaarsen, *van den Biesen en Molderman.*
25 keld. genever, *Reijnst en Vinju.*

Naar Samarang per Ned. bark *Welvaart*, gez. Mooi, agt. Paine, Stricker en co.

100/m. metselsteenen, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Nederland per Ned. bark *Atlas*, gez. Bakker, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

1713 ps. buffelhuiden, 1588 dic suiker, 65 do. rotting, 80 do. dammer, 7 do. notenmuskaat, 56 do. paarlschelpen, uit entrep. *E. Moormann en co.*
28 kn. Jap. soija, *Gebr. Roselje en co.*
1 Jap. tafel, 520 ℔ notenmuskaat, 94 do. foelie, *Gumprich en Strauss.*
10/m. Man. sigaren, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
279 pic. rotting, 3000 do. suiker, 7958 do. rijst, 5 ks. provisien, 1 md. min. water, *P. Kervel en co.*
6 ks. zuren, *Hammelburg.*
1 kt. Jap. goederen, *Gebr. van Delden.*

Naar Bremen per Brem. bark *Clara*, gez. Huneken, agt. C. Bahre en G. Kinder.

348 legg. arak, 300 keld. do. 5 pic. notenmuskaat, 478 do. rotting, 9640 ps stokken, *Agenten.*

Naar Nederland per Ned. schip *Isaäc da Costa*, gez. Loschen, agt. Morgan, Melbourn en co.

800 pic. rotting, 8153 do. suiker, 1000 do. koffij, 167 do. indigo, 366 do. thee, 19400 ℔ cochenille, 3518 do. gutta percha, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang par Ned. brik *Golf van Benin*, gez. Grafthuis, agt. van Ommeren, Rueb en co.

150 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija, per Ned schip *Anna*, gezagv. Dabroek, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

189 coll. diverse gouvernements goederen, 124 do. do. provisien, 222 vn. vleesch, 20 do. spek, 8 do. genever, 31 do. azijn, 35 do. boter 8 do. meel, 108 kn. wijn, 66 zakk. koffij, 36 do. boonen, *Gouvernement.*
2 coll. speelgoed, *van Hogezand.*

Voor Nederland.

500 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Nederlaud, per Ned. schip *Vooruit*, gez. Kool, agt. van Ommeren, Rueb en co.

5466 pic. suiker, 424 rotting, 5292 do. rijst, 451 zwt. peper, 148 do. gom dammer, 2 vn. brood, 2 do. vleesch, uit het entrep. *Agenten.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 15 tot en met 17 December 1858.

Met Z. M. stoomschip Madura, Luit. t/z 1ste kl. P. Klerck, de Adsistent Resident Peters en Mevrouw Louden, van Borneo Westkust.

CORRESPONDENTIE.

Eenigen onzer geabonneerden wenschen door ons blad de vraag beantwoord te zien, of het wel eigenaardig was, dat op ll. Donderdag, bij de voorstelling van een fransch stukje in onzen Schouwburg, het vaandel van een bataillon infanterie op het tooneel werd gebragt?

Redactie.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.